Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT פרייז 20 גראשען

הײַנט 8 זײַטען.

נײַער פאָלקסבלאַט

אונאָפּהענגיקע סאָציאַליסטיש-נעוועלשאַפטלעכע טאָג-צײַטונג

Nr. 171 | Łódź, Sroda 24 lipca 1929 r. | ז'בעטער יאָהרגאַנג | לאָדז מיטוואָך, טז תמוז תרפ"ט | № 171

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמינסטראציע: לאָדז, פּיאָטרקאָווער 21, טעל. 24-71

די דראהענדע לאגע אויפן ווייטען מזרח

יאפאן געגען דער אינטערווענץ פון אמעריקא און פראנקרייך. — אמעריקא אָנערקענט די שטעלונג פון סאָוויעט-רוסלאנד פאר בערעכטיגט. — כינא וויל דעם סכסוך איבערגעבען דער פעלקער-ליגע. — די פעסימיסטישע שטימונג איז וואשינגטאָן

די יאפאנישע רעגירונג געגען דעם אריינמישען זיך פון אמעריקא און פראנקרייך

טאָקיאָ, 23. (אטע) די נאַנצע יאַפּאַנישע פּרעסע בעגריסט די שטעלונג פון דער סאָוויעטישער רעגירונג בנגע דעם פאָרשלאָג מצד פראַנקרייך צו ערלעדיגען דעם קאָנפליקט אויפ'ן ווייטען מזרח. די יאַפּאַנישע פּרעסע, וואָס שטעהט נאָהנט צו דער יאַפּאַנישער רעגירונג ערקלערט, אַז דער סכסוך איז נגע נאָר די פעלקער פון ווייטען מזרח, און אַז דאָס אַריינמישען זיך פון אַ פרעמדער מלוכה איז נישט אין די אינטערעסען פון וועלט שלום. דער קאָנפליקט קאָן נאָר ערלעדיגט ווערען דורך דעם אַריינמישען זיך פון יאַפּאַן אָדער לויט דער איניציאַטיוו פון איינעם פון די ביידע פעראינטערעסירטע מלוכות.

די יאַפּאַנישע רעגירונג ערקלערט, אַז צוליב דעם אַריינמישע זיך פון אַמעריקא און פראַנקרייך איז די פאָליטישע לאַגע נאָך מעהר פערשאַרפט געוואָרען, ווייל צייטווייז דעם האָבען זיך די בעציהונגען צוישען רוסלאַנד און כינאַ נאָך פערערגערט.

דאָס יאַפּאַנישע קריגס מיניסטעריום האָט געמעלדעט דער נאַנקינער רעגירונג, אַז יאַפּאַן וועט זיך דערוויל אָבהאַלטען פון שליסען אַ פריינדשאַפטס אָבמאַך בין דער סכסוך וועט נישט ערלעדיגט ווערען.

מאנגאליען אויך איבערגעריסען די דיפלאמאטישע בעציהונגען מיט כינא

בערלין, 23. (ספ. טעל.) „טעלעגראַפען אונ יאַן" מעלדעט פון פעקין, אַז לויט ידיעות וואָס זענען דערהאַלטען געוואָרען פון אורגי, האָט די מאנגאלישע רעגירונג פערערענט צו ערקלערען, אַז איר שייכות דערמיט וואָס איז איבערגעריסען געוואָרען די דיפלאָמאַטישע בעציהונגען צווישען סאָוויעט רוסלאַנד און כינאַ, האַלט זי אויך פאַר איבערגעריסען די דיפלאָמאַטישע בעציהונגען צווישען כאַנגאַליען און כינאַ.

ווייטערדיגע מלחמה-הכנות

מאָסקווא, 23. (ספעציעל) אין כאַרבין האָט די כינעזישע מאַכט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג אַז אַלע סאָוויעטישע אונטערטאַנען זאָלען בין 8 פריה פערלאָזען די כינעזישע גרעניצען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם האָט די סאָוויעטישע מאַכט אין חלאַרבין אַסטאָק אינטערנירט 1000 כינעזער.

לאָנדאָן, 23. (ספעציעל) דער קאָרעספּאָנדענט פון „דיילי עקספּרעס" מעלדעט, אַז 500 רוסען האָבען זיך דורכגעריסען אויף דער כינעזישער זייט סאָם-פען-האָ, נאָר זיי האָבען זיך באַלד צוריק געצויגען.

רוסלאנד וואַרפט-אָפּ פראנק-רייך'ס פערמיטלונגס-פאָרשלאָג

מאָסקווא, 23. (ספעציעל) דער סאָוויעטישער אויסערקאָמיסאַריאַט האָט אָבגעוואָרפען דעם פאָרשלאָג פון פראַנקרייך'ס פערמיטלונג אין סאָוו.-כינעזישען קאָנפליקט, מאָטיווירענדיג דאָס מיט דעם, אַז צו קיין אונטערהאַנדלונגען וועט נישט קומען, כל-זמן כינאַ וועט נישט אָנערקענען דעם פאָרשלאָג פון „סטאַטוס קוואָ אַנטע".

ווייטער קומט די ערקלערונג, אַז די סאָוויעטער מאַכט שטעהט אויפ'ן שטאַנדפּונקט פון קעלאָג-פּאַקט און וועט מיט אַלע מעגליכקייטען זיך בעמיהען אויסצומיידען אַ קריג מיט כינאַ.

אמעריקא ראט כינא אנצונעמען דעם סאוויעטישען פארשלאג

וואַשינגטאָן, 23 (ספ.) נעכטען אָוונד האָט דער אַמעריקאַנישער אויסערן-מיניסטער ווימפּסאָן פערבעטען צו זיך די געזאַנדטע פון פראַנקרייך, כינע, יאַפּאַן און דיפלאָמאַטען פון אַנדערע לענדער און ווענדענדיג זיך צום כינעזישען געזאַנדטען, האָט ער ערקלערט, אַז ער האַלט די געשאַפענע לאַגע פאַר זעהר ערנסט און לויט זיין מיינונג, קאָן די ענטוויקלונג פונ'ם רוסיש-כינעזישען קאָנפליק פיהרען צו נייע, וויכטיגע געשעהענישען.

מיניסטער ווימפּסאָן ערקלערט ווייטער: אַמעריקע האָט נישט מורא אָפען צו זאָגען, אַז

דער פאַר-בעדינג, וואָס איז אַרויסגעשטעלט געוואָרען דורך די סאָוויעטען „סטאַטוס קוואָ אַנטע", דאָס הייסט, אַז כדי אונטערצוהאַנדלען מיט כינע וועגען שלום, מוזען די כינעזער פריהער צוריקציהען די בעזעצונג פון דער מזרח-סיבירער באַהן — אָנערקענט די אַמעריקאַנער רעגירונג, אַלס פולקאָם בערעכטיגט און זי ראַט כינע אָנצונעהמען דעם סאָוויעטישען פאָרשלאָג.

דער כינעזישער געזאַנדטער האָט אויף דעם געענטפערט, אַז די כינעזישע רעגירונג האָט נישט בעזעצט די באַהן, נאָר דערווייטערט די סאָוויעטישע בעאַמטע, וועלכע האָבען געפיהרט אַ שעדליכע פּראָפּאַגאַנדע געגען דער כינעזישער רעגירונג און דערמיט געבראָכען דעם אָפּמאַך פון 1924.

ווייטער ערקלערט דער כינעזישער געזאַנדטער, אַז ער בעזיצט דערויף דאָקומענטאַלע בעווייזען.

אויף דער פרעגע „אין וואָס אייגענטליך, בעשטעהט דער אונטערשיד, צווישען בעזייטיגען בעאַמטע, אָדער בעזעצען די מזרח-סיבירער באַהן" — האָט דער כינעזישער געזאַנדטער נישט געענטפערט.

כינע וויל די פערמיטלונג פון דער פעלקער-ליגע

פעקין, 23 (ספ.טעל.) דער דייטשער פאַרשטעהער האָט אָפיציעל איבערגענומען דעם בנין פון דער סאָוויעטישער אַמבאַסאַדע.

די נאַנקינער רעגירונג האָט ווידער פערעפענטליכט אַ פּראָקלאַמאַציע, אין וועלכער זי בעטאָנט, אַז זי שטרעבט צו ערלעדיגען דעם קאָנפליקט אָהן דעם אַריינמישען זיך פון פרעמדע מלוכות, נאָר דורך דער פערמיטלונג פון דער פעלקער-ליגע

כינעזישע רעגירונג גרייט אנצוהויבן אונטערהאנדלונגען

לאָנדאָן, 23. (ספעציעל) דער „טיימס" מעלדעט פון שאַנכיי, אַז דער קאָנפליקט צווישען די סאָוויעטען און כינאַ איז אַריינגעגאַנגען אין אַ נייעם סטאַדיום, נעמליך: די כינעזישע רעגירונגס-קרייזען האָבען געביטען די מיינונג, און זענען אַלץ מעהר גענוינט אויף אַ פריליכען אופן דעם קאָנפליקט צו ערלעדיגען.

בעזונדערס דער פרעזידענט טשאַנג-קיי-שעק ווירקט בערוהיגענד אין דעם זין.

וואָס שייך די פערמיטלונג פון דער אַמעריקאַנער רעגירונג — וואָלט אַמעריקא נערן געוואָלט, אַז זי זאָל נישט דאַרפען פערמיטלען אין די סאָוויעטישע און כינעזישע רעגירונגען זאָלען בעסער דורכקומען צווישען זיך.

לאָנדאָן, 23. (ספעציעל) דער „דיילי טעלעגראַף" מעלדעט, אַז דער כינעזישער געזאַנדטער אין פינלאַנד האָט בעקומען אַ רעפּעש פון דער נאַנקינער רעגירונג, אַז ער זאָל פאָהרען קיין מאָסקווא און אונטערהאַנדלען מיט דער סאָוויעטישער רעגירונג.

וואַשינגטאָן, 23. (ספעציעל) דער אַמעריקאַנישער אויסערן-מיניסטער ווימפּסאָן, האָט נעכטען איינגעלאַדט אָפיציעל ערקלערט, אַז דאָס אַמעריקאַנישע אויסערן-מיניסטעריום האָט דערהאַלטען אַן אָפיציעלע מעלדונג פון די כינעזישע און רוסישע רעגירונגען, אַז זיי וועלען נישט אָנהויבען קיין שום אָנגריף, נאָר פיהרען בלויז אַ פערטיידיגונגס-קאַמף.

פעסימיסטישע שטימונג איז וואשינגטאן

אין שייכות מיט'ן כינעזיש-רוסישען קאנפליקט

ניו יאָרק, 23 (אטע). אין שייכות מיט דעם רוסישען און כינעזישען ענטפער אויף דעם אַמעריקאַנישען פאָרשלאָג איז מען אין די וואַשינגטאָנער רעגירונגס-קרייזען זעהר פעסימיסטיש געשטימט. מען ערקלערט דאָרט, אַז הגם רוסלאַנד און כינע האָבען אויסגעדריקט זייער אַכטונג צום קעלאָג-פּאַקט אָבער נאָר מיט דעם בעדינג אויב זיי וועלען נישט געצוואונגען ווערען צו זעלבסט-פערטיידיגונג פון זייערע מלוכה-אינטערעסען.

אין וואַשינגטאָן איז מען אין דער מיינונג, אַז כינע און רוסלאַנד מוזען איצט אננעהמען פּאַסענדע שריט בכדי אַליין צו ערלעדיגען דעם ענין: ווייל די פערמיטלונג פון פרעמדע מלוכות האָבען איצט קיין שום בעדייטונג.

געוועהר און אמוניציע פון דייטשלאנד קייז כינא

בערלין, 23 (אטע) די „ראָטע פאָהנע" מעלדעט, אַז די שיף „פאָלקע" פון נאָרדדייטשען לאָיד איז מיט אַ געוועלדיגער לאַדונג פון געוועהר, מאַשינען-געוועהר און אַמוניציע אָפּגעפאָהרען פון גדינגען קיין שאַנכיי.

די נאָרדדייטשע לאָיד לייקענט אָפּ די דאָזיגע ידיעה.

„אגודת-ישראל" לודז, נרוטוביטץ 11

בעקאַנטמאַכונג

צוליב די וואַהלען צו דער 2-טער כגסי' הגדולה, וואָס וועלען פאָרקומען אין אגודה-לאָקאַל אי"ה זונטאָג און מאָנטאָג מו"מ פון 4 אַ זייגער נאָכמ. ביז 10 אָוונד קומט פאַר היינט, מיטוואָך, פ' פנחס, פינקטליך 9 אָוונד אין זעלבען לאָקאַל

אַ גרויסע פאַרוואַהל-פערזאַמלונג

אויף וועלכער ס'וועלען אַרויסרעדען די פּראַמינענטסטע לאָדזער אגודה-פיהרער חבדים, ערשיינט מאַסענווייז! בעטייליגט זיך מאַסענווייז אין די וואַהלען!

איינגאַנג פריי! איינגאַנג פריי!

לאָדזשער שטאָט טעאַטער

צענעלניאַנא 63.

גאַסטראָלן פון דער ווילנער טרופּע

יאָר XIV אָנפ. מ. מזאה. יאָר XIV

היינט, מיטוואָך און מאָרגן, דאָנערשטיק

דער זינגער פון זיין טרויער

טראַגי-קאָמעדיע אין 3 אַקטן מיט פּראָלאָג און עפּילאָג פון אסיף דימאָוו.

בעאַרבעט פאַר דער בינע פון שטערנבערג און יוסף בוּלאָוו. באַגייט יעקב ווייסליץ דעקאָראַציעס און קאָסטיומען פריץ קליינמאַן. פערקלענערטע פּרייזן!

באַטייליקן זיך: פרויען: מרים אַרלעסקע, אסתר גאָלדענבערג, יוכבד ווייסליץ, נעמי, נאַטאַן, דינה קאַמען, א.אַ. מענער: דוד בירנבוים, בערג, חיים בראַקערזש, מענדל דיאַמאַנט, זלמן הירשפעלד, יעקב ווייסליץ, יעקב מאַנסדאָרף, שמחה נאַטאַן, יוסף קאַמען, יעקב קורלענדער.

פרייטיק אָוונט „קדוש השם" פּאָפּולערע פּרייזן: פון 1 זל. ביז 5.50

בילעטן-פאַרפאַרקויף אין באַשטע קאַסע און באַסטאָסקים צוקערניע פון 10 פרי ביז 7 אָוונט. פון 7 אָוונט בא דער טעאַטער-קאַסע. פרייזן פון די פּלעצער פון 1 ביז 10 זל.

חורבנות, דונערן און בליצען אין וואַרשא

וואַרשא, 23 (ספ.) די שאַדענס, וואָס דער מאַנטאָג־דיגער שטורם האָט אָנגעמאַכט הינטער וואַרשא און אויף דער פּראָווינץ זענען גאָר גרויסע און די צאָהל קרבנות איז גאַנץ בעדייטענד.

שטאַרק האָבען קודם־כל געליטען די באַהנען, וועלכע זענען די גאַנצע נאַכט אַרויס און אָנגעקומען מיט פערשפּעטיגונגען, צוליב דעם, וואָס פון די דונערן איז איבערגעריסען געוואָרען די טעלעגראַפישע און טעלעפאָנישע פערבינדונג אויף די באַהנען, וואָס עס האָט געקאָנט ברענגען צו פיל קאַטאַסטראָפעס.

שטאַרק האָט אויך געליטען די נעץ פון די צווישענשטאַטישע טעלעפאָנען, וועלכע איז שטאַרק צושעדיגט געוואָרען פון די דונערן.

בלויז אין וואַרשעווער פּאַוויאַט זענען פון די דונערן פאַרגעקומען 29 שרפות.

אַ גרויסע שרפה איז פאַרגעקומען אין ברוז דאַנאָוו, וואו עס האָבען אָפּגעברענט 5 הייזער מיט שאָפּעס און שטאַלען און עס איז איז אומגעקומען אַ סך לעבעדיגער א־נווענטאַר. אין די גערטנער זענען חרוב געוואָרען פיל בוימער און געוויקסען.

אין דאָרף באָרוטי האָט אַ דונער געטראָפען אין אַ שאָפּ, וואו עס זענען געזעסען אויסבעהאַלטען פיל פויערים. 1 פערזאָן איז געפאַלען טויט און 3 זענען ערנסט פערוואונדעט געוואָרען.

צו אַ שוידערליכער טראַגעדיע האָט דער שטורם געבראַכט אין דער קאָלאָניע לאַסקאָווע. דאָרט האָט פאַריגען זונטאָג חתונה געהאַט דער אַנראַריער ליצין גאַרעלסקי, 26 יאָהר אַלט, מיט זיין פרוי מאַריאַ, 20 יאָהר אַלט. בעת'ן שטורם האָט אַ דונער געטראָפען אין שלאָפצימער און מען האָט דערנאָך געטראָפען דאָס יונגע פּאָר־פאָלק ליגען טויט אין בעט אין אַזאַ פּאָזע, ווי אין פסוק שטעהט „הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם לא נפרדו...“

ביי רעמבערטאָוו האָט אַ דונער געטראָפען אין הויז פון אַנטאָני כוישטשינסקי. 2 פערזאָן זענען ערנסט פערוואונדעט געוואָרען.

אַ גאַנץ דאָרף ענטגעגענגעשטעלט זיך אַ קאַמאַרניק

בעת ער האָט געוואָלט אויספיהרען אַ עקסמיסיע

לובלין. (ספ.) אין דאָרף ליסטקאָוו, לובלינער פּאָוויאַט, איז אַראָפּגעקומען דער לובלינער קאָמאַרניק אַנטאָשעוויטש צוזאַמען מיט זיינע געהילף, אויספיהרען אַ עקסמיסיע אין וואוינונג פון אַ געוויסען באַנטאָשעוויטש. דער לעצטער צוזאַמען מיט זיין גאַנצע פאַמיליע האָט זיך בעוואָפענט מיט שטעקענס און מיט ווידלעס, אַוועקגעשטעלט זיך ביים טיהר און נישט אַריינגעלאָזט דעם קאָמאַרניק, וועלכער איז אָבער פון פאַך אַ עקשן און דוקא געפּרובט אויספיהרען זיין פליכט.

דאַמאָלס איז דאָס גאַנצע דאָרף פויערען אַרויסגעטען צו היטען דעם פויער און נישט דערלאָזט דורכפיהרען די עקסמיסיע.

דערזעהענדיג, אַז די סיטואַציע ווערט ערנסט, האָט דער קאָמאַרניק טעלעפאָנירט קיין לובלין פון וואַנען עס איז אַרויסגעקומען אַ אָפּטיילונג פּאָליציי, מיט וועמענס הילף די פויערען זענען בעזייטיגט געוואָרען און די עקסמיסיע איז געוואָרען אויסגעפיהרט.

פּראָצעס געגען „פאַריזער היינט“

אָפּקלאַנג אין פאַריז פון די לעמבערגער געשעהענישען

פאַריז, (י.ט.א.) אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם אַרטיקעל פון שלום אש, וואָס איז פערעפענטליכט געוואָרען אין „פאַריזער היינט“ געגען דער אינטערנאַציאָנאַלער ליגע פאַר בעקעמפען דעם אַנטיסעמיטיזם, וועלכע האָט איינגעאַרדענט דעם פּראָטעסט־מיטינג געגען די בעקאַנטע לעמבערגער געשעהענישען פון יוני ה. י. האָט די דערמאָנטע ליגע צוגעשיקט דעם „פאַריזער היינט“ אויפ'ן יסוד פון פערפליכטענדען פּרעסע־געזעץ, אַ בריף צו פערעפענטליכען. די רעדאַקציע פון „פאַריזער היינט“ האָט זיך אָבגעזאָגט צו פערעפענטליכען דעם בריף.

אויף דער לעצטער זיצונג פון ראַט פון דער ליגע צו בעקעמפען דעם אַנטיסעמיטיזם איז אָנגענומען געוואָרען אַ בעשלוס צו פערפיהרען געגען „פאַריזער היינט“ אַ פּרעסע־פּראָצעס. אַלס רעפּרעזענטאַנט פון דער ליגע וועט אויפ'ן פּראָצעס אַרויסטרעטען ה' מייער גאַבריעל.

נאָכ'ן ליקווידירען דעם שניי־דער־שטרייק אין ניו־יאָרק

ניו־יאָרק, (י.ט.א.) אַרומרעדענדיג דעם פערענדיגטען שניידער שטרייק, האָט דער ניו־יאָרקער וואַצ־גיבער־נאַטאָר פולק. הערבערט ל. הומאַן, וואָס האָט אַלס שיפּער־אַרביטער דער היט צו דער ליקווידאַציע פון'ם שטרייק, ערקלערט, אַז דער אָבמאַך צווישען די אַרבייטער און אַרבייטס־געבער גאַראַנטירט די שניידער־אַרבייטער זעהר גוטע בעדינגונגען, וואָס זענען נישט נאָטירט געוואָרען זייט 1910.

יודישע עמיגראַציע

פאַריז, (י.ט.א.) דאָס ביורא פון „היקעס“ טיילט מיט, אַז קיין קובא ווערען נישט אַריינגעלאָזען קיין עמיגראַנטען, וואָס בעזיצען דייטשע עמיגראַנטען־פּעסער (פערסאָנאַל־אויסווייז), דאַנען איז ערלויבט די עמיגראַציע פון פערזאָנען, וואָס בעזיצען די אַזוי־גערופענע „נאַנסען־פּעסער“.

פאַריז, (י.ט.א.) פון פּוילען זענען אָנגעקומען קיין מאַרסעל, כדי אָבצופאָהרען קיין סיריי און מעלבורן (אויסטראַליען) 33 יודישע עמיגראַנטען (18 פרויען, 13 קינדער און איין מאַן). פאַרשטעהער פון „היקעס“ האָבען בעגלייט די עמיגראַנטען פון דער פּוילישער גרענעץ ביז מאַרסעל.

ווער וועט זיין פראַנצויזישער פאַרשטעהער

אין דער יודישער אגענץ?

פאַריז, (י.ט.א.) ווי מען טיילט מיט, זאָל אַלס פאַרשטעהער פון פראַנצויזישען יודענטום אין נישט־ציוניסטישען טייל פון דער יודישער אגענץ בעשטימט ווערען דער בעקאַנטער יודישער באַנקיר און מעצענאַט דוד ווייל.

ווייטערדיגער קאַמף פון רומענישען יודענטום

געגען רעגירונגס־געזעץ־פּראָיעקט פון די קהלות

דער געזעץ־פּראָיעקט ווערט שוין בעטראַכט אין פּאַרלאַמענט. — די יודישע אויסבעסערונגען. — צי וועט די רעגירונג נאָכגעבען?

בוקאַרעשט. (י.ט.א.) די פּאַרלאַמענטקאָמיסיע פאַר קולטוס־ענינים איז שוין צוגעטרעטען בעשראַכטען דעם געזעץ־פּראָיעקט פון דער רעגירונג וועגען יודישע קהלות, וועלכער איז שוין אָנגענומען געוואָרען דורכ'ן סענאַט. ווי בעקאַנט טרעט אַרויס די גאַנצע יודישע עפענטליכקייט אין רומעניען געגען דעם געזעץ, וועלכער זעהט פאַר די מעגליכקייט פון אייניגע קהלות אין איין און דער זעלבער שטאָט. אויף דער זיצונג פון דער קולטוס־קאָמיסיע האָט דעפּ. ד"ר טעאָדאָר פישער פאָרגעלעגט שטרייכען דעם אַרטיקעל, וועלכער זעהט פאַר די מעגליכקייט פון אייניגע קהלות, ווייל דאָס וועט גורם זיין צו רייבונגען אינערהאַלב פון יודענטום. ד"ר פישער האָט געפאָדערט, דאָס דער געזעץ־פּראָיעקט זאָל יעדענפאַלס אָפּגעלעגט ווערען. דעפּ. ד"ר לאַנדוי האָט ערקלערט, אַז אַלס בעזונדערע קהלות דאַרפען אָנערקענט ווערען נאָר די אָרטאָדאָקסען און טראַנסילוואַניען און די שפּאַניאָלען און אַלט־רומעניען, ווייל זיי עקזיסטירען פאַקטיש.

נאָך אַ לענגערע דיסקוסיע איז דער ערשטער פּונקט פון געזעץ־פּראָיעקט געענדערט געוואָרען אין דעם זין, אַז דאָס געזעץ געהט אַריין אין קראַפט ערשט נאָכדעם, ווי דאָס קולטוס־מיניסטעריום וועט אויסאַרבייטען די אויספיהרונגס־פאָרשריפטען.

אין די יודישע קרייזען האַלט מען די דאָזיגע ענדערונג פאַר אַ שטיקעל נצחון, ווייל עס איז איצט וויכטיג צו געווינען צייט. מען האָפט, אַז ביז די אויספיהרונגס־פאָרשריפטען וועלען פערטיג ווערען וועט דער קולטוס־מיניסטער וועלאַד דימיסיאָנירען, ווייל דאָס קולטוס־מיניסטעריום ווערט איצט פעראייניגט מיט'ן בילדונגס־מיניסטעריום, און ביז דאַן וועט פּלייכט געלונגען צונויפרופען אַ'אַלרומענישען יודישען קאָנגרעס. מיט וועמענס שטים די רעגירונג וועט זיך מוזען רעכענען.

דער „אַדווערוול“ מעלדעט, אַז דער פּרעמיער־מיניסטער זאָל האָבען ערקלערט די יודישע דעפּוטאַטען, אַז דאָס געזעץ וועט אָנגעוועגדעט ווערען ערשט נאָך דער אויסאַרבייטונג פון אַ רעגולמיר, וואָס וועט אָנגענומען ווערען דורכ'ן קאָנגרעס פון די קהלות. מיניסטער וועלאַד וועט דאָס ערקלערען אין פּאַרלאַמענט.

פון דער אַנדערער זייט מעלדעט דער „קוריענטוול“, אַז מינ. וועלאַד. איז פער'עקשנ'ט און האָט ערקלערט די יודישע דעפּוטאַטען: וויפיל איהר וועט נישט ווירקען געגען דעם געזעץ, וועט ער דאָך אָנגענומען ווערען.

קאָנפערענץ פון „דזשאָינט“ אין ציריך

ירושלים, 23 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) נאָך דער סעסיע פון דער יודישער אגענץ, וואָס וועט אָפּגעהאַלטען ווערען אין ציריך, וועט אין ציריך פאָרקומען אַ זיצונג פון עקזעקוטיוו פון „דזשאָינט“ אין דער זיצונג וועלען זיך בעטייליגען דער גענעראַל־סעקרעטאַר פאַר אייראָפּע דר. בערנאַרד קאָן, דער לייטער פון אַגראָ־דזשאָינט דר. ראָזען, לואי מאַרשאַל, פעליקס וואַרבורג און פיל עקזעקוטיוו־מיטגלידער פון „דזשאָינט“, וועלכע געהערען צו דער יודישער אגענץ, אָדער וואָס געפינען זיך אין אייראָפּע.

דאָס וועט זיין די ערשטע קאָנפערענץ פון דזשאָינט־עקזעקוטיוו, וועלכע וועט אָפּגעהאַלטען ווערען אויסער ניו־יאָרק.

2000 פונט שטערלינג צו פערענדיגען די כאַר־שול אין תל־אביב

ירושלים, 23 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) בעראַן עדמונד ראָטשילד האָט מנדב געווען 2000 פונט שטערלינג אויף אויסצוענדיגען די געביידע פון דער כאַר־שול אין תל־אביב.

מאַיאָר קובאַלאַ וויל ווייטער פליהען קיין אַמעריקאַ

פאַנטאַ דעלגאַדאַ, 23. (ספ. טעל.) דאָ איז אָנגעקומען די פּוילישע שיף „איסקראַ“, וואָס פיהרט מיט זיך דעם טייטען קערפּער פון מאַיאָר איזדזיקאָווסקי, מאַיאָר קובאַלאַ, וואָס פאָהרט מיט דער ראַזיגער שיף אין אַראָפּ אויפ'ן ברעג אויף אַ שפּאַציר. ער האָט ערקלערט פאַר פּרעסע פאָרשטעהער, אַז דאָס פעהלערהאַפטע פונקציאָנירען פון מאָטאָר האָט געצוואונגען די פליהער זיך אַראָבצולאָזען. מאַיאָר קובאַלאַ האָט ווייטער אויסגעדריקט זיין בערויערען, וואָס אויף די אָוארען אינגלען גע־פינען זיך נישט קיין פּלעצער צו לאַנדען פאַר אַראָפּלאַנען.

אין שייכות מיט דעם פאָרשלאַג פון דער פּוילישער קאָלאָניע אין די פעראייניגטע שטאַטען צו קויפען אַ נייעם אַפּאַראַט האָט מאַיאָר קובאַלאַ ערקלערט, אַז ער איז גרייט אין קומענדיגען יאָהר אונטערצונעהמען אַ נייעם פּרוב אַריבערצופליהען דעם אַטלאַנטיק מיט'ן בערינג, אַז די פּוילישע רעגירונג וועט דעם פאָרשלאַג אָנעהמען.

ד"ר רופין לייטער פון ווידט־שאַפט־דעפּאַרטאַמענט

ביי דער "יודישער אַגענץ"

לאָנדאָן, 23 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) אַלס לייטער פון ווירטשאַפטס־דעפּאַרטאַמענט ביי דער יודישער אַגענץ וועט בעשטימט ווערען דר. רופין. ער וועט אויך אַריין אין עקזעקוטיוו פון דער יודישער אַגענץ.

שענדליכער אַויסטריט פון „פשעוואָדניק קאַטאָליצקי“ געגען יודען

פוזען, 23 (י.ט.א. טעלעפאָניש) די היגע קאַטאָלישע צייטונג „פשעוואָדניק קאַטאָליצקי“ האָט פערעזענטליכט אַ שענדליכען אַרטיקעל, וואָס רופט צו באַיקאָטירען דעם יודישען האַנדעל. די צייטונג פאָדערט אויך די בעמעלקערונג פון אַנדערע געביטען אין פון די קרעסען, אַז זיי זאָלען נאָכטון דעם ביישפּיל פון די פוזענער און אַרויסשטויסען די יודען.

אַ באַהן־צוג זיך צוזאַמענגעשטויסען מיט אַנ'אויטאָ

7 פערזאָן זענען דערהרגעט געוואָרען

לאָנדאָן, 23. (אטע) לויט מעלדונגען פון ניו־יאָרק האָט אין איטאָן, שטאַט אָהיאָ אַ אויטאָ ליך צוזאַמענגעשטויסען מיט אַ פּאַהן־צוג. 7 פערזאָן זענען דערהרגעט געוואָרען.

דער צוזאַמענשטויס איז געווען אַזוי שטאַרק, אַז די קערפּער פון די דערהרגעטע זענען אַרויסגעשלייערט געוואָרען אויף אַ שטח פון אַ האַלבען קילאָמעטער פון דער באַהנלינע.

אַז אייערע וויילט איהר וואוינונגען זאָלען נישט בלייבען אויף הפקר

בשעת איהר זייט אויף זומער־וואוינונגען און אין קור־ערטער?

דאָס פערזיכערונגס־ביורא פון ה' מרדכי חיים רומקאָווסקי, קילינסקיעגאָ 105, טעלעפאָן 12,50 נעהמט אָן אַלע אַרט אַסעקוראַציעס פייער און גנבה ספּעציעל וואוינונגען. אַלע די, וועלכע פאַרזיכערן איצט אָפּ, דאַרפען היכף קלינגען טעלעפאָן 12,50 די זיי וועלען וואָס אַרט בעזוכט ווערען און פערזיכערן די אַסעקוראַציע, בכדי די לעזער אויף וואוינונגען אין די זומער־חדשים זיין רעכנונג אַלען אין אַן נישט־חדשים זיין רעכנונג נישט נאָר נגבות. אין זייער איגענער אינטערעס דאָס היכף אַרויסגעהיטן קלינגען טעלעפאָן 12,50 אין הער מרדכי חיים רומקאָווסקי.

עלענדער יוד אין פאַריז

לאָזט אַ בריף צום פּוילישען קאָנסול, ער זאָל איהם בעערדיגען אויפ'ן יודישען בית־עלמין

אין פאַריז איז געשטאָרבען אַ עלענדער יוד אויזאַק זירמאַן.

אין אַ בריף, וועלכער ער יוד האָט איבערגעלאָזט האָט ער זיך געווענדעט צום פּוילישען קאָנסול אין פאַריז מיט דער ביטע, אַז מ'זאָל איהם מקבר זיין אויף יודישען בית־עולם. דער פּוילישער קאָנסול האָט זיך געווענדעט צום קאָמיסאַר פון אַרטהאַם אַרטהאַם ה' אַסט און האָט איהם מיטגעטיילט דעם פאַל, ער האָט אַסלו געזאָלט געבען צושטייער אויף דער לויה. "אַגורת אחים" האָט אַבער געראַנגט און בעשטיט צו אָרגאַניזירען די לויה אויפ'ן אייגענע קאָסטען. דער פערשטאָרבענער אויזאַק זירמאַן האָט אין פאַריז נישט קיין פריינד און קיין גואל.

סיאַז אגב דאָס ערשטע פאַל, אַז אַ יוד זאָל זיך ווענדען מיט אַ בקשה צום פּוילישען קאָנסול.

בייד רעגירונגס־געזעצן

אַ גאַנץ דאָרף ענטגעגענגעשטעלט זיך אַ קאַמאַרניק

בעת ער האָט געוואָלט אויספיהרען אַ עקסמיסיע

פּראָצעס געגען „פאַריזער היינט“

אָפּקלאַנג אין פאַריז פון די לעמבערגער געשעהענישען

ד"ר רופין לייטער פון ווידט־שאַפט־דעפּאַרטאַמענט

ביי דער "יודישער אַגענץ"

וואו היימלאזע שלאפען ביי נאכט

ריר ענדע בילדער פון ארטשטאט און באלוט

ריסט איבער אמאל אייער שלאף, לאדזער בריים, פערוואלטונגס־מיטגלידער פון רעטונגס־קאמיטעט, ראזארעם און סתם כלל טוער, דערהויבט אויך אין מיטען נאכט און כאפט אויך אראפ אויף די שמאטישע פלעצער און קוקט. און איהר וועט זעהען דעם פיין און עלענד פון צעהנדליגער מענשען, פון צעהנדליגער יודען — פון די יודען, וועלכע איהר ראפט לויט אייער פראגראם העלפען.

ס'איז האלב דריי ביינאכט, מיר קומען אויפ'ן סקווער אויף אלטשטאט. א יונג יערער באנק, אין יעדן ווינקעל ליגען אויסגעצויגען לעבעדיגע מענשען; דערוואכקענען אז קינדער, פרויען און מענער, כאנכע כראפען פון מידקייט, מאנכע קרעכצען גאר שווער און מאנכע בעוויינען שטילערהייט זייער גרויזאמען גורל. עס ליגען דא אויף די בענק מענשש פון פערשידענע שטאגרען, מאנכע זענען געווען אלין פערמענליכע מענשען און האבען פערלוירען דעם דאך איבער'ן קאפ, מ'זעהט אויך דא ארבייטס־לאזע וועלכע סטייען נישט, אז זיי זאלען זיך רינגען אנ'ארט צום שלאפען. מ'זעהט דא גאנצע פאמיליעס, מיט די צרה פון עקסמיסיע האט זיי געטראפען און ווענען קיין אנ'אנדער ווינקעל צום וואוינען קענען זיי אפילו נישט טראכטען. וואלט מען כאטש די עלענדע געלאזען במנוחה ארומרכליגען די גאכט זענען אבער די פאליציאישע פארשריפטען שטרענגע און

ריר רישווערענדער פאליציאנט מאכט יערע שעה א ווייל אויפ'ן סקווער.

קיב דערהערט זיך נאר די שווערע טריט פונ'ם פאליציאנט, הויבט מען אן אראפצוקריכען פון די בענק, מ'קריכט אראפ פון די געוועלב־טרעפ־לעך און מ'קריכט ארויס פון יערען ווינקעל און מ'צולויפט זיך אין די ארומיגע גאסען ווער אויף דרעזו־נאווסקא, ווער אין דער שוהל־גאס, ווער אויף גנערזשער און אין אנדערע גאסען.

די קינדער, וועלכע קענען נישט פערשטעהען פארוואס מ'האט זיי געוועקט, וויינען און ווילען ווייטער שלאפען; זיי מוזען אבער געהען מיט זייערע עלטערן. דער פאליציאנט היט זיינע פארשריפטען...

— שלעפערס טארען נישט נעכטיגען אויפ'ן גאס...

און דערוואכטעט זיך דער פאליציאנט קומען זיך ווידער צוגיין די אלע אומגליקליכע און מ'פערנעהמט ווידער דאס נאכטלעגער און „מ'שלאפט" ווייטער ביז דעם פאליציאנט וועט נישט איינפאלען נאכאמאל צוריקצוקומען.

און ווען מיר געהען אזוי ארום דעם סקווער, ערוועהען מיר ביים עק אלטשטאט און אלעקסאנ־דריסקא אויף די טרעפלעך פון א געוועלב ווייסט זיך עפעס, מיר געהען צו נעהנטער, זעהען מיה נאר אנ'איינגעוויקעלטע קנויל פון וועלכע עס שטעקט ארויס א ווייס, בארד. דא זעהט אויס שלאפט אנ־

אלטע־יור. ס'איז פינסטער, מיר געהען צו נאך נעהנטער און זעהען, אז אויסער דעם יור, שלאפט נאך דא א יונג מיידעל. ווען מיר דערנעהנטערען זיך צו זיי כאפט זיך אויף דאס מיידעל מיט א געשריי:

— וואס ווילט איהר פון מיר, מיט מיר איז דא מיין טאטע, לאזט מיך צורוה!

מיר בערוהיגען דאס מיידעל און ערקלערען איהר, אז מיר זענען צייטונגס־מענשען, מיר מיינען חלילה נישט איהר שלעכטס. דאס מיידעל בערוהיגט זיך מירקליך און דערצעהלט אונז, אז פערשידענע אויסוואורפען טשעפען זי פון צייט־צו־צייט, דעריבער איז זי אזוי איבערגעשראקען.

דערווייל, כאפט זיך אויף דער אלטיטשקער און קען פון שוואכקייט קיין ווארט נישט ארויסרעדען.

— א גאנצע טאג איז מויל גישט געהאט, — זיפצט דער יור. אז בעת מעשה דערצעהלט ער אונז קורץ, אז ער איז 66 יאהר אלט און דאס מיידעל איז זיין טאכטער פון 26 יאהר.

מיט 21 יאהר צוריק האט ער געוואוינט אויף קעלמא גאס, הייסט קעניג געווען א שאכער, נישט געצאהלט פינקטליך דיר־הגעלר, דער ווירט האט בעקומען אנ'עקסמיסיע און ער מיט זיין טאכטער זענען געבליבען אויפ'ן גאס, האט ער אנגעהויבען אפצושלאגען די טירען פון די צרקה־חברות, ס'האט גארנישט געהאלפען, האט ער אנגעהויבען וואנדערען איבער שטעט און שטעטלעך, געשוואלען געווארען

ביי איהם די פיס, וואס גוטע מענשען האבען נישט געגעבען האט מען נישט געהאט, זיט 3 וואכען צוריקגעקומען קיין לארז, אין קראנק און נעכטיגט אויפ'ן גאס.

דערצעהלט די קורצע, אבער טרויעריגע געשיכטע, חלשט דער יור אויעק און מיר האבען אפילו נישט קיין ביסעל וואסער איהם אפצומינטערען, דאס מיידעל ווינט יאמערלעך.

וואס האבען מיר דא צו טון, מיר דערמאהנען זיך, אז אין שכנות דא וואוינט דער פרנס ציטרי־נאווסקי, מיר מאכען נישט קיין לאנגע שהיות און פיהרען אפ דעם זקן מיט דעם מיידעל צום פרנס־ציטרינאווסקי אין שטוב אריין. ה' ציטרינאווסקי האט אונז זעהר גוט אויפגענומען, געגעבען די מענשען צו וואשען, עפעס אפצוועסען און א ווינקעל אפצורוהען.

אינדערפריה איז פרנס ציטרינאווסקי אוועק מיט די אומגליקליכע אין קהלה אריין, דארט האט מען זיי געשאפען אנ'ארט צום שלאפען, פאר וועלכען די קהלה האט בעצאהלט און די סאציאלע הילפס־קאמיסיע וועט ווייטער פאר דעם ראווען יור מיט זיין טאכטער זארגען.

אין קהלה־לאקאל האט דאס מיידעל עטליכע מאל געחלשט און מ'האט זי געמוזט לאנג מינטערען.

האט מען כאטש אויף א האהר גערעדט אויפעם פון די גרויסע צאהל אומגליקליכע, וואס וועט אבער זיין מיט די איבריגע?

בעזוך פון „דזשאינט"־פיהרער אין לאדז

(—) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, ווילען איצט אין פוילען דער וויצע־פארזיצער פון נייאיארקער דזשאינט קאמפיין ה' דוד ברעסלער און דער גענעראל־סעקרעטאר פון „דזשאינט" אין אמעריקא ה' יוזעף היימאן. נעכטען זענען זיי ביידע אין דער בעגלייטונג פונ'ם „דזשאינט"־פערטרעטער אויף פוילען ה' גוטערמאן געקומען קיין לארז אין דא בעזוכט א רייה אינסטיטוציעס וואס ווערען אינטערשטיצט דורך „דזשאינט". די געסט וועלכע מאכען דעם בעזוך אלס פריוואטען (נישט קיין איגספעקט־רייזע) האבען אנגעהויבען פון רעטונגס־קאמיטעט. פון דארט זענען זיי אויעק אויף א בעזוך אין „טאו", וואו זיי האבען זיך ספעציעל אינטערעסירט מיט דער בעראטונגס־שטעלע פאר מוטערס אין מיט'ן זויגלינגס־היים. נאכדעם האבען זיי בעזוכט די האנדווערקער־בענק אויף פאלודניאווע 4 אין דעם קאאפעראטיוו „פשענדזע" און פון דארט זענען זיי ארויסגע־

פאהרען אויף א בעזוך אין אינטערנאט און פער־מע אין העלענובעק.

נאכמיטאג האבען די געסט בעזוכט די וועבעריי פון רעטונגס־קאמיטעט און אפגעהאלטען א קורצע קאנפערענץ מיט די פערטרעטער פון טעקסטיל־ארבייטער־פעראיין. די געסט האבען אויך אפגעהאלטען א ספעציעלע קאנפערענץ מיט'ן פארזיצער פון רעטונגס־קאמיטעט ראטמאן ב. וואקס און ביינאכט פערלאזט לאדז.

אכטונג לעטנקעס!

אין ווישנאווא־גורא

ביי ט. יאמניק, ווילע בענדעטאוויטש, נעבען פעלדשער יאנוצקא, בעקומט מען יעדען טאג פון 8 א זייגער פריה, דעם

„נייעם פאלקסבלאט"

לויט פערלאנג — ווערט אויך אבגעשיקט א היים.

ווילט איהר!!!

זיך אסעקורירען אויף לעבען, פייער, גנבה, זעהר גוטע בע־קוועמע פאר אייך בעדינגונגען.

קלינגט תיכף אן

טעלעפאן 12-50

אין דער פערזיכערונגס־ביורא פון

מ. חיים רומקאווסקי

105 קילינסקיעגא 105

איהר וועט זאפארט בעזוכט ווערען, רעיעל און פינקטליך בעהאנדעלט ווערען.

פערזוימט נישט!!

טיכטיגע אגענטען קאנען זיך מעלדען.

פארוואהל־פערזאמלונג

פאר דער כנסי' הגדולה

אין צוזאמענהאנג מיט דער צווייטער אל־וועלטליכער כנסי' הגדולה פון „אגודת ישראל", וואס וועט פארקומען אין וויען, ארדענט איין דער כנסי' הגדולה קאמיטעט ביי „אגודת ישראל" אין לאדז היינט, מיטוואך, אין לאקאל פון אגודה, נארוטאוויטשא 11 א פארוואהל־פערזאמלונג וועגען די פראבלעמען פון דער כנסיה הגדולה.

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די אנטיס־רענדע פערזענליכקייטען פון לאדזער ארטאדאקסען.

די וואהלען צו דער כנסי' הגדולה קומען פאר קומענדען זונטאג און מאנטאג.

אלאדזער בעגאנגען זעלבסט־מארד אין ווארשא

(2) אויף נאוואגראדזקי 42, אין ווארשא האט דער ארבייטער פראנטישיעק קוזשמא בע־מערקט, ווי אנ'אונבעקאנטער איז ארויף אויף די טרעפ און זיך פון 5. שטאק ארא־פגעוואורפען. דער זעלבסטמערדער האט זיך צושפאלטען דעם שארבען און איז געשטארבען אויפ'ן ארט.

לויט די פאפירען וואס מ'האט געפונען ביים זעלבסטמערדער האט מען פעסטגעשטעלט. אז דאס איז דער 30 יאהריגער פעליקס פאשקאווסקי, א געווענער וואכמיסטרז פון 4 אולאנער־פולק, וועלכער איז געווען געמאלדען אין לאדזער הא־טעל „פאלאניא". קיין געלד האט מען ביים זעלבסטמערדער נישט געפונען. אין טאש האט מען ביי איהם געפונען א קאנווערט אדרעסירט צו זיין ברודער אין לאדז אויף דרעווגאווסקא 36. אינ'ם קאנווערט איז געלעגען א ריין בלעטעל פאפיר. דעם קערפער האט מען איבערזעהיהרט אין שטע־טישען פראזעקטאריום.

אלעקסאנדערער רבי

פאהרט היינט קיין מאריענבאד

היינט, האלב 3 א זייגער נאכמיטאג פאהרט אפ פון ווינער וואקזאל קיין מאריענבאד דער אלעקסאנדער רבי.

דעם רבי'ן בעגלייטען דער אלעקסאנדערער רב און זיינע צוויי ברידער.

וועגען ליקווידירטע געשעפטען מוז מען מעלדען

(ב) לויט'ן נייעם אינדוסטריע געזעץ, דארף מען וועגען עפענען נייע אדער שליסען געשעפטען, מיטטיילען דעם אינדוסטרי־אמט ביי דער וואיע־וואזדזטווע.

ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז פיל פערזאנען, ביים ליקווידירען זייערע געשעפטען, אדער ביים איבערגעבען זיי אנ'אנדער פערזאן, טיילען וועגען דעם נישט מיט.

די דאזיגע פערזאנען קענען פון דעם נישט מעלדען וועגען ליקווידירען זייערע געשעפטען האבען גרויסע אונאנגענעהמליכקייטען. ערשטענס וועלען זיי מוזען ווייטער צאהלען אלע שטייערען פאר'ן געשעפט, הגם ער איז שוין ליקווידירט, א חוץ דעם קענען זיי בעשטראפט ווערען מיט 1000 זל. אדער 2 וואכען ארעסט.

פערפרוירען געווארען בוימער

(מ) די אפטיילונג פון די שטאטישע פלאנ־טציעס האט איצט אנגעהויבען אפצורוימען די פערפרוירענע בוימער פון די גאסען.

ווי ס'שטעלט זיך ארויס זענען ווינטער צוליב די פרעסט, פערפרוירען געווארען העכער א העלפט פון די בוימער. אנשטאט די פערפרוירענע און קאליע געווארענע בוימער, וועלען פערפלאנצט ווערען נייע.

פערד אפגעביסען א שטיק האנד ביי א יונגעל

(—) צום קאוואל אויף אלעקסאנדראווסקא 11 האט מען געבראכט א פערד צום קאווען. נעבען דער קוזשניע האט זיך גראד געשפילט א שכניש 10־יעהריג יונגעל מונ'ם זעלבען הויף. ווען דאס יונגעל האט זיך דערנעהנטערט האט דאס פערד אריינגעכאפט דעם יונגעל'ס האנד אין פיסק און איהם אויסגעריסען דאס פלייש פונ'ם ארעם.

אין א שווערען צושטאנד האט פאגאטאוויע אפגעפיהרט דעם יונגעל אין שפיטאל.

א שרפה

(וו) נעכטען ארום 10 א זייגער אין דער פריה איז אין לאגער פון דער פירטער מיליטע־ריישער דיוויזיע אויף סקלאדאווא 42 אויסגעבראכ־כען א שרפה. אין די קעסלען האט זיך אנגעצונ־דען פאלע, וועלכע מ'האט געווארמט אויף צו שמירען די דעכער. די פייערלעשער האבען די שרפה איינגעלאשען.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

נוך איינינע גאסטראלען

פון קינסטלער־פאר פון מאסקווער קונסט־טעאטר

מאריס לאמפע

מענדעלעוויטש

און דו זינגערין פאניא

— מיט'ן אנטייל פון — ווארשאווער קאמיקער

א. אייזענבערג

שבת, דעם 27־טען, זונטאג, דעם 28־טען, דינסטאג, דעם 30 טען יולי 9 אוועגד

פרעמיערע! צום ערשטען מאל אין לאדז! פרעמיערע!

גרויסע הערליכע אויפפיהרונג! נייע אויסשטאטונג!

דאס גרויסע מייסטערווערק פון אונזער בעליבטען פאלקס־שרייבער שלום עליכם

מוזיקאלישע קאמעדיע אין 4 אקטען פון שלום עליכם. הויפטראל „שלמה'לע סא־ראקער" — מ. לאמפע.

200,000

פרייזען פון 80 גר. ביז 3 זלאטעס.

שבת, דעם 27־טען, 4 נאכמיטאג, מאנטאג, דעם 29־טען 9 אין אוועגד

לעצטע 2 מאל! פרייזען פון 50 גר. ביז 2 זל. לעצטע 2 מאל!

טוביה דער מילכיגער

אין 4 אקטען מיט נעזאנג פון אונזער פאלקס־שרייבער שלום־עליכם

הויפט־ראל טוביה — מאריס לאמפע, צייטעל — פאניא מענדעלעוויטש.

ס'נעמט אנטייל דאס גאנצע פערסאנאל. בילעטען זו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע

אדמיניסטראטאר: מ. ארנוואלד. מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלטאן.

אנאנס! אין פאר־בערטסונג סטעמפעניו פון שלום עליכם

ווי אזוי איבערצוגעבען געריכטס־פאפירען

ארום דעם נייעם קאָדעקס פון דער שטראָף־פּראָצעדור

וויכטיגע בעמערקונגען מיט וועלכע יעדער בירגער מוז זיך אומבעדינג בעקענען

לויט'ן ארטיקעל 382 פון אַלטען אוסטאַוו איז דער פונקציאָנער, וועלכער האָט געדאַרפט איבערגעבען אַוויזאַציעס אָדער אַנדערע געריכטס־פּאַפּירען אין דער אַדרעסאַט האָט נישט געוואָלט אָדער נישט געקענט מיט זיין אייגענהענדיגער אונטערשריפט די קבלה בעשטעטיגען, געווען פערפליכטיגט צו רופען 2 עדות, וועלכע זאָלען די אויסגערעכענטע פאַקטען בעשטעטיגען.

דער ארטיקעל 205 פון נייעם קאָדעקס בעפרייט די פאַטשטאַליאָנען און געריכטס־וואַזשנעס פון דער פליכט צו ווענדען זיך אין אַזעלכע פאַלען וועגען אַ בעשטעטיגונג פון עדות און בעפוילמעכטיגט זיי אַליין די דערמאָנטע פאָרמאַליטעטען אויסצופירען.

לויט'ן ארטיקעל 385 פון אַלטען אוסטאַוו האָט מען געקענט אין פאַל פון אַדרעסאַט צייטווייליגער אָפּוועזענהייט די צוגעשיקטע פאַר איהם אַוויזאַציעס און אַנדערע געריכטס־פּאַפּירען איבערגעבען וועמען ס'איז פון זיינע עלטערע משפחה־גלידער, הויז־מענשען, הויז־ווירט אָדער הויז־וועכטער. ווי ס'זאָל אָבער נישט זיין, קוים איז אַזאַ פאַקטומענט דעם אַדרעסאַט פערזענליך נישט איבערגעגעבען געוואָרען, האָט אומבעדינג געמוזט אַנ'אָפּשריפט פון איבערגעלאָזטען דאָקומענט אויפנעהאַנגען ווערען אויפ'ן בנין פון ארטיגען פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט צווענטעל געמיינדע־פערוואַלטונג.

דער ארטיקעל 203 פון נייעם קאָדעקס פיהרט אין דעם פרט אַריין אין דער שטראָף־פּראָצעדור אַ וויכטיגע ענדערונג.

לויט'ן דערמאָנטען ארטיקעל מוז דער פונקציאָנער, וועלכער דאַרף איבערגעבען אַ געריכטס־דאָקומענט אין פאַל פון אַדרעסאַט אָפּוועזענהייט, אויפהענגען אויף דער טיר פון זיין וואוינונג אַ מעלדונג, אין וועלכער ס'דאַרף אָנגעוויזען ווערען, ביי וועמען דער צוגעשיקטער פאַר איהם דאָקומענט איז איבערגעלאָזט געוואָרען, אין פאַל, ווען די אַוויזאַציע אָדער אַנדערער געריכטס־דאָקומענט ווערט איבערגעגעבען נישט לויט דעם אופן, איז דער פאַקט פון איבערגעבען נישט גילטיג.

דאַגעגען איז לויט'ן ארטיקעל 206 פון נייעם קאָדעקס יאָ פערפליכטענד אין דרינגענדע אויסנאַהם פאַלען אַ טעלעפאָנישע אָדער טעלעגראַפישע אַרויסרופונג פון אַנ'עדות אָדער עקספּערט. צום סוף איז כדאי זיך נאָך צו בעקענען מיט'ן ארטיקעל 204 פון זעלבען קאָדעקס, לויט וועלכען יעדער פערזאָן, וואָס איז אַרויסגערופען געוואָרען אויף דער עפענטליכער געריכטס־פערהאַנדלונג און האָט נאָכדעם געענדערט זיין וואוינאָרט, מוז וועגען זיין נייעם אַדרעס אומבעדינג מיטטיילען דעם געריכט, ווייל אין געגענפאַל קוים דאַרף מען איהם נאָך אַמאָל אַרויסרופען אָהן אונטערשיד, וואָס פאַר אַ ראָל ער שפּילט אין פּראָצעס. ווערט דאָס שיקען די אַוויזאַציעס און געריכטס־פּאַפּירען אויפ'ן אַלטען אַדרעס אַנערקענט פאַר איבערגעגעבען דעם בעטרעפענדען פערזאָן.

לויט די ארטיקלען 285 און 286 פון נייעם קאָדעקס קאָן אַנ'אַנגעקלאָגטער אין משך פון 7 טעג נאָכ'ן דערהאַלטען דעם בעשולדיגונגס־אַקט אַריינטראָגען אין זעלבען קרייז־געריכט אַ רעקורס.

אין אַזאַ רעקורס מעג מען קוועסטיאָנירען די רעכטס מעסיגקייט פון בעשולדיגונגס־אַקט, פערזעהענדיג זיך נאָר אויף די אומשטענדען, אַז אין דער אינקרימינירטער מיסהאַנדלונג איז איבערהויפּט נישט פאָרהאַן קיין עלעמענט פון אַ שטראָף־פערברעך, אַז דער בעשולדיגונגס־אַקט איז אַריינגעטראָגען געוואָרען דורך אַ נישט דערצו בערופענעם פערזאָן אָדער אינסטיטוציע, אַז דער פאָרגעוואָרפענער פערברעך איז שוין פערעלטערט און דעריבער נישט שטראָפבאַר אָדער דאָס געריכט איז נישט קאָמפּעטענט צו משפּט'ען אַזאַ ענין.

אַזאַ רעקורס מוז אָבער אונטערגעשריבען ווערען דורך אַנ'אַדוואָקאַט.

וועלכער צד ס'וויל קענען אַ געריכט־אורטייל דערלאַנגען אַנ'אָפּעלאַציע אָדער אַ קאַסאַציע מוז אין משך פון 3 טעג וועגען דעם מעלדען דעם זעלבען געריכט.

נאָכ'ן דערהאַלטען אַנ'אָפּשריפט פון מאָטיווירטען אורטייל האָט דער אָנגעקלאָגטער צייט 7 טעג די פערשפּראָכענע אָפּעלאַציע אָדער קאַסאַציע אַריינצוטראָגען.

די אָנגעוויזענע טערמינען זענען פעסטגילטיגע און ווער עס פערשפּעטיגט זיי פערלירט די רעכט אַז פערקלאָגען דעם אורטייל, סיידען ער בעווייזט, אַז די פערשפּעטיגונג איז פאָרגעקומען נישט צוליב זיין שולד.

אין לעצטען פאַל קאָן ער אין משך פון 7 טעג זיך ווענדען אין זעלבען געריכט מיט אַנ'ענטשפּרעכענדע בקשה, אַז מען זאָל איהם דעם פערשפּעטיגטען טערמין צוריקשטעלען.

דאָס דערלאַנגען אַזאַ בקשה האַלט אָבער נישט אָפּ דאָס אויספיהרען פון אַרויסגעטראָגענעם אורטייל.

דאָס געריכט, וואָס האָט אַרויסגעטראָגען דעם אורטייל אָדער וואוהין דער אורטייל ווערט פערקלאָגט, איז אָבער יאָ פיכולת דערווייל אויפצוהאַלטען דאָס אויספיהרען פון אַזאַ אורטייל.

צו דער דערמאָנטער בקשה דאַרף באַלד בייגעלעגט ווערען די אייגענטליכע אָפּעלאַציע אָדער קאַסאַציע.

לויט'ן ארטיקעל 318 פון נייעם קאָדעקס קאָן יעדער פּראָצעס וועגען אַ פריוואַט־בעשולדיגונג פאָרקומען ביי פערמאַכטע טירען, וויבאַלד ביידע צדדים פערלאַנגען עס.

אויף אַנ'עמענטליכער געריכטס־פערהאַנדלונג מעגען זיין אָנוועזענד נאָר פוליעהריגע פערזאָנען.

אויב דער אָנקלאָגער שטעלט זיך נישט אָהן בערעכטיגטע טעמים צו דער געריכטס־פערהאַנדלונג, ווערט דער פּראָצעס נישט אָפּגעלענט אויף אַ צווייטען טערמין, נאָר אין גאַנצען אָנגעגילירט.

אויב דער אָנגעקלאָגטער האָט זיך צו דער געריכטס־פערהאַנדלונג נישט געשטעלט און עס איז אַרויסגעטראָגען געוואָרען אַנ'אורטייל אין זיין אָפּוועזענהייט, קאָן ער זיך ווענדען אין זעלבען געריכט מיט אַ מאָטיווירטע בקשה, אַז מען זאָל דעם ענין נאָכאַמאָל בעטראַכטען. ער קאָן אָבער גלייכצייטיג ביילעגען אַנ'אָפּעלאַציע אַזוי, אַז קוים אַנערקענט דאָס געריכט די אָנגענעבענע סבות פון זיין אָפּוועזענהייט פאַר נישט געניגענד, בלייבט אין קראַפט די אָפּעלאַציע.

געוועהנליך דאַרפן אַלע אַרט אָנקלאָגעס קעגן געריכטען דערלאַנגט ווערען אין די העכערע אינסטאַנצען דורך דער פערמיטלונג פון די זעלבע געריכט־אינסטאַנצען, וועמענס אורטיילען ס'ווערען פערקלאָגט.

קוים האַנדעלט זיך אָבער וועגען אַ נישט געזעצליכען אַרעסט אָדער וועגען אָפּזאָגען זיך אַנצונעהמען אַ רעקורס אָדער וועלכע ס'איז אַנדערע אָנקלאָגע, קאָן דער פעראינטערעסירטער פעטענט האָבען דאָס רעכט זיין אָנקלאָגע צו ווענדען דיי רעקט אין דער העכערער אינסטאַנץ, אָהן דער פערמיטלונג פונ'ם אורטייל אַרויסגעטראָגענעם געריכט.

י. אינפעלד

נייע דייטשע שיף „ברעמען"

אַ שווימענדער פּאַלאַץ מיט סעדער און גערטנער

אויף דער שיף געפינען זיך גערטנער. — דאַרט איז אויך פאַרהאַן אַ גרויס פעלד צו שפּילן גאָלף. — זי האָט אויך רעטונגס־שיפלעך, וואָס קענען נישט זינקען. — אינזשיניערען בעטראַכטען די שיף אַלס דער וואונדער פון דעם יאָהרהונדערט. — אַלע לענדער ווילען איהר נאָכמאַכען

אין ניו־יאָרק איז ווי בעוואוסט אָנגעקומען אַ נייע פּאַסאַזשיר־שיף, וועלכע ווערט בעטראַכט פון אינזשענערען און שיף־בויער אַלס די וואונדער־שיף פונ'ם היינטיגען יאָהר הונדערט. די נייע שיף איז געבויעט געוואָרען אין דייטשלאַנד. זי רופט זיך די „ברעמען".

די נייע שיף איז די שנעלסטע שיף וואָס איז ווען עס איז געפאָהרען איבער'ן ים, ביז איצט איז די „מאוריטיניא" בעטראַכט דער שנעלסטער שיף און זי פאָהרט דורך דעם ים פון שערבורג ביז ניו־יאָרק אין פינף און אַ האַלב טעג. — „ברעמען" האָט די רייזע דורכגעמאַכט אין פיר טעג מיט זעקס שעה. ביז איצט פלאַטערט אויף דער „מאוריטיניא" אַ בלויע פאָהן, וועלכע איז אַ צייכען, אַז זי איז די שנעלסטע שיף אויפ'ן ים. די פאָהן וועט איצט מוזען אַרונטערגעצויגען ווערען פון דער „מאוריטיניא", וועלכע איז אַנ'ענגלישע שיף, און אַרויפגעצויגען ווערען אויף די „ברעמען", וועלכע איז אַ דייטשע שיף און בעלאַנגט צו דער נאָרד דזשוירמען לליאָיד לאַין.

אָבער דער וואונדער פון דער „ברעמען" בעשטעהט נישט בלויז אין איהר שנעלקייט, דער גאַנצער געבוי פון דער שיף איז אַ וואונדערבאַרע שטיק אַרבייט — דער סאַמע לעצטער אויסדרוק פון אינזשעניירונג און טעכניק אין דער שיף־בוי אינדוסטריע.

אויף דער „ברעמען" האָבען די פּאַסאַזשיר־ען בעקוועמליכקייטען, וועלכע מען קען נישט קריגען אויף קיין אַנדערער שיף אין דער וועלט. איץ דעקאָראַטיע פערוואַנדעלט אין אַ ריזיגען גאָרטען, וואו עס וואַקסען פרישע אוגערקעס, ציבעלעס און אַזוי ווייטער. דער גאָרטען דעק איז אינגאַנצען אַרומגעצאַמט מיט גלאָז און די טעמפּעראַטור אין דאָרטען קענען אַזוי רעגולירט, אַז עס וואָל דאָרט קענען וואַקסען שנעל און אַ גאַנצען יאָהר.

אין דעק איז אינגאַנצען אָפּגעגעבען פאַר לויפן, ווערט דער פּראָצעס נישט אָפּגעלענט אויף אַ צווייטען טערמין, נאָר אין גאַנצען אָנגעגילירט.

אויב דער אָנגעקלאָגטער האָט זיך צו דער געריכטס־פערהאַנדלונג נישט געשטעלט און עס איז אַרויסגעטראָגען געוואָרען אַנ'אורטייל אין זיין אָפּוועזענהייט, קאָן ער זיך ווענדען אין זעלבען געריכט מיט אַ מאָטיווירטע בקשה, אַז מען זאָל דעם ענין נאָכאַמאָל בעטראַכטען. ער קאָן אָבער גלייכצייטיג ביילעגען אַנ'אָפּעלאַציע אַזוי, אַז קוים אַנערקענט דאָס געריכט די אָנגענעבענע סבות פון זיין אָפּוועזענהייט פאַר נישט געניגענד, בלייבט אין קראַפט די אָפּעלאַציע.

געוועהנליך דאַרפן אַלע אַרט אָנקלאָגעס קעגן געריכטען דערלאַנגט ווערען אין די העכערע אינסטאַנצען דורך דער פערמיטלונג פון די זעלבע געריכט־אינסטאַנצען, וועמענס אורטיילען ס'ווערען פערקלאָגט.

קוים האַנדעלט זיך אָבער וועגען אַ נישט געזעצליכען אַרעסט אָדער וועגען אָפּזאָגען זיך אַנצונעהמען אַ רעקורס אָדער וועלכע ס'איז אַנדערע אָנקלאָגע, קאָן דער פעראינטערעסירטער פעטענט האָבען דאָס רעכט זיין אָנקלאָגע צו ווענדען דיי רעקט אין דער העכערער אינסטאַנץ, אָהן דער פערמיטלונג פונ'ם אורטייל אַרויסגעטראָגענעם געריכט.

ספּאָרט. דאָרט געפינען זיך אַ רעגולער פעלד צו שפּילען גאָלף מיט בערגלעך און טאָלען, לויט אַלע רינגס פון דעם גאָלף שולחן ערוך. דאָרט געפינט זיך אויך אַ פעלד פאַר פוס־באַל.

די שיף פיהרט פיערלעי פּאַסאַזשירען: ערשטע קלאַס צווייטע קלאַס, דריטע קלאַס, און אַ ספּעציעלער קלאַס פאַר טוריסטען. אינגאַנצען וועט זי קענען פיהרען בעקוועהם דריי טויזענד פּאַסאַזשירען, אויסער דער מאַנשאַפט פון אַ טויזענד מאַן. אויף דער שיף געפינט זיך אַ ספּעציעלער טאַנץ־זאַל פאַר 500 מענשען; אַ טעאַטער פאַר עטלכע הונדערט מענשען.

די „ברעמען" האָט אַ שוועסטער־שיף „אייראָפּאַ". ביידע שיפען זענען געבויט געוואָרען לויט דעם זעלבען פּלאַן. און ביידע זענען זיי וואונדער־שיפען אין פערגלייך מיט, די וואָס זענען ביז איצט געבויט געוואָרען. די „ברעמען" האָט אַ פערנעם פון 46,500 טאָן. די רעטונגס־שיפלעך זענען פון אַ גאַנץ נייעם סאָרט. זיי זענען בעוואָרנט מיט גרויסע מאָטאָרס און זיי קענען פאָהרען איבער'ן שטורמישען ים אָהנ וועלכער עס איז געפאַהר, ווייל די שיפען קענען נישט זינקען. יעדער שיפעל קען פיהרען 160 פּאַסאַזשירען, אָהן וועלכער עס איז געפאַהר. אַז די שיפעל זאָל זיך איבערקעהרען און די פּאַסאַזשירען זאָלען אַריינפאַלען אין וואַסער. די רעטונגס־שיפלעך קענען אַרונטערגעלאָזען וועגען אין ים דורך אַ ספּעציעלען מעכאַניזם אָהנ וועלכער עס איז שווערינקייט און וועלכער עס איז געפאַהר, אַז די רעטונגס־שיפעל זאָל זיך אַנשלאָגען אָן דער שיף און זינקען. די שיף איז 938 פוס לאַנג און 98 פוס די ברייט.

עס פערשטעהט זיך, אַז די אַנדערע לענדער, די ענגלאַנד, פראַנקרייך און אַמעריקאַ שטעהט נישט אָהן, וואָס דייטשלאַנד האָט אַזאַ וואונדער־שיף, וועלכע רוקט אַזעך זייערע גרעסטע שיפען אין הינטערגרונד. זיי וועלען אַנשטעלען די גרעסטע אינזשיניערע, וועלכע וועלען אויסבויען אַ אַ שיף, די „ברעמען", אָדער כאָטש אַנ'עהנליכע צו איהר.

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטן

פעטריקאַווער 10, טעל. 31-86

עהמס אַן פון 8—9½ פריה און פון 3½—4½ נאָכמ.

Dr. Z. Rakowski

פּראַקטיש. מיר אויערן, נאָז, האַלז און לונגען־קראַנקהייטן

קאָנסולטאַציעס 9, טעל. 81-27.

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נאַכט אויך נאָך אַן אָנמעלדונג. גשרעכטיגט 22 פון 60—11 און פון 8—2

יודישע עצות

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַלטוואָכנטלעך אויף יידישע פראַגען, וואָס ווענדען אויף יידישע פראַגען, וואָס ווענדען זיך צו אַמעשיקס שריפטליך פון אונערע לעזער.

קופּאָן

יודישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

בעם דערלאַנגען אַ שאַפרשנע אויף אַ יידישע עצה, דערף מאַנדירעם ווערען דער קופּאָן פון דער דאָזיגער פון מאָר, ווען די אָנפרעגע דערף אַרויסגעגעבען. אויף אַנפרעגען אָהנ קופּאָן, דאַרף קיין אָנטפער נישט געגעבען ווערען.

9497 אַ לאַנגיעהריגער אָבאָנענט:

אַלס געזעצליכער זוהן בעמט איהר אויטאָמאַטיש איבער אַלע רעכט און פליכטען נאָכ'ן אייער פערשטאָרבענעם פאָטער און איהר דאַרפט זיך גאָרנישט ווענדען אין געריכט, אַז מען זאָל אייך ערשט אַריינפיהרען אין בעזיץ פון דער ירושה.

צו ווענדען זיך אין געריכט וועגען אַריינפיהרען זענען פערפליכטעט, נאָר נישט געזעצליכע קינדער ווי אויך די אַלמנה.

אַ זוהן האָט דאָס רעכט אויפצומאַהנען אַ חוב אָהן דער הסכמה פון די איבעריגע יורשים אַלענפאַלס קאָן זיך דער בעל חוב אויף דעם אומשטאַנד נישט פערלאָזען.

Sz. 9498

אויב דער הויזווירט וויל די צוגע'משפּטע סומע נישט דערהאַלטען קאָנט איהר זי דרייסט צוריקנעמען.

9499 ז.

קוים נעמט איהר איבער פון אייער ברידער דעם לאָקאַל צוזאַמען מיט דער איינריכטונג אין פיהרט אין זעלבען לאָקאַל ווייטער די זעלבע אונטערנעהמונג, וועט מען ביי אייך אויפמאַהנען דעם שטייער, וואָס אייער ברודער איז שולדיג געבליבען.

9500 אַ לאָקאַטאָר פון זאַרזשעווסקי:

אויב איהר שיקט נאָר צו דירה־געלד, מעג אפילו זיין לויט דער סומע גרונד־דירה־געלד, וויפיל איהר פערשטייט, וועט איהר שוין נישט עקסמיסירט ווערען.

9501 יאַרב:

קודם כל מוזט איהר האָבען אַ בעשטעטיגונג פון מלוכה'שן אַמט פאַר אַרבייטס־פערמיטלונג, אַז איהר זענט אַרבייטסלאָז. די אַרבייטסלאָזיגקייט האַלט נאָר אָפּ די עקסמיסיע, זי בעפרייט אָבער נישט פון דער פליכט צו צאָהלען דירה־געלד.

9502 לאַנג:

דער ענין דאַרף די טעג דעצידירט ווערען.

9503 אַ סוחר פון ציגעל־גאַס:

קודם־כל איז אַ פראַגע, וועגען וואָס פאַר אַ חובות האַנדעלט זיך, צי וועגען שטייערען אָדער פריוואַטע חובות.

אין ערשטען פאַל, מעג אפילו דאָס געשעפט זיך נישט געפינען אין אַלטען לאָקאַל און נישט געפיהרען די זעלבע בראַנזשע, וואָלט מען ביי אייך אויך געקאָנט אויפמאַהנען דעם חוב, וואָס אייער פרוי איז שולדיג געבליבען, בעת זי איז נאָך נעך געווען אַ פריילין, בפרט, אַז דאָס געשעפט געפונט זיך יאָ אין זעלבען לאָקאַל און עס ווערט געפיהרט די זעלבע בראַנזשע.

9504 אַ שטענדיגער לעזער פון גרינעם מאַרק:

געוויס קאָן מען סעקוועסטרירען די מאַשינען אַלענפאַלס קאָן מען ליציטירען 2.

אַזוי ווי איהר זענט נאָך מינדעריעהריג, קאָן מען דעם חוב אויפמאַהנען ביי אייער פאָטער.

9505 לעסער:

9506 אַ שם. לעזער פון פילסודסקיעגאָ:

וועגען אייערע ענינים האַרפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט שעגליך פון 3—4 נאָכמ. מיטפּרעגענהיט די צייטונג.

Sz. F.

ווי באַלד דאָס הויז פון בעל חוב האָט נאָך נישט קיין איינגעאָידענטע היפּאָטעק, קאָן מען פערזיכערען דעם חוב אויפ'ן הויז, נעמענדיג פון בעל חוב אַ שריפטליכע פערפליכטונג, אַז ער וועט דאָס הויז נישט פערקויפען און אויך נישט בעשווערען מיט אַנדערע חובות.

יאָרג
24 יולי 1929

„נייער פאָלקסבלאַט"

יאָרג
24 יולי 1929

די „רעוואָלוציע פון אויבען"

דער וועג פון דער רומע־נישער „סאַנאַציע"

ווי אַ בליץ איז דורכגעלאָפען אַזן ווי אַ בליץ איז פערשוואונדען געוואָרען די ירעה וועגן אַ סלוכה־פערשחערונג אין רומעניען דעם לאַנד, וואָס מינט זיך ממש אין כסדר־דיגען פיבער פון אויבער־קעהרענישען. אַ צייט האָט זיך געקאָכט מיט׳ן קרוינפרינץ קאַרל, דערנאָך מיט זיין צוריקקעהר, שפּעטער איז געוואָרען אַנ׳אַליאַרס מיט דעם מאַרש פון הונדערט טויזענד פּויערים אויף דער הויפּט־שטאָט.

אויסגעלאָזען האָט זיך עס פריִדליכער, ווי מען האָט זיך נעריכט. גאַנץ פּשוט: די אָפּאָוויציע, וועלכע איז בעשטאַנען דאָס רוב פון דער פּויערים־פּאַרטיי, האָט ביי די וואַלען געזיגט און די „ליבעראַלע" מאַכט האָט אָפּגעטראָטען אויהר פּלאַץ פאַר די נייע זיגער.

רומעניען האָט זיך ביז איצט געפונען אין אַ צושטאַנד פון האַלב־פעאָדאַליזם. דער שטאַרקסטער קלאַס זענען די פּריצים — די באָיאַרען. דער קאַפּיטאַליזם איז נאָך אַנ׳אָנפענגער אין לאַנד און אין דער פאַזע פון „אָנפאַנגליכען קאַפּיטאַליזם" פלעגט די גאַנצע שמאָלץ אין שוהפּאַ מיט אויסלענדישע פינאַנסיסטען, אַראָפּנעמען אַ קליקע פון בוקאַרעשער באַנקירען, אַדוואָקאַטען און פּאָליטיקער, וואָס האָבען רעגירט אונטער דעם נאָמען „ליבעראַלע פּאַרטיי".

דער טויט פון בראַטיאַנו, זייער קאָפּ און פיהרער, האָט פערשנעלערט די מפּלה פון די ליבעראַלען. די פּויערים־פּאַרטיי איז געקומען צו דער מאַכט אַז מאַניו האָט געהאַט די כּוונה אויסצומענשלען עמוואָס זיין לאַנד, אין דער ערשטער רייהע רעפאָרמירען די אַדמיניסטראַציע.

דער לעצטער פּלאַן זיינער האָט אַרויסגערופען דעם שטורעם: די רעפאָרם פון דער אַדמיניסטראַציע בעדייט אַרויצווייסען אַ גרויסען טייל פון דער פּאַקטישער מאַכט, וועלכע געפינט זיך נאָך אין די הענד פון באָיאַרען און זיי האָבען געפּרובט מאַכען אַ „רעוואָלוציע פון אויבען".

וועגען דער פערשווערונג איז געווען שטיל. די רומענישע רעגירונג, די איצטיגע מאָרערנע אפּוזיציע, האַלט משמעות, אַז שווייגען איז גאָלד און רומעניע איז אויף אַ קורצע צייט געוואָרען אַ גאָלדען לאַנד.

איינס בלויז זענען מיר גלייך הערנאָך געוואָרען, אַז די פערשווערונג, אָנגעפיהרט דורכ׳ן רענעגטעראַט פון קיניג, איז ליקווידירט געוואָרען, אָבער פאַר וועלכען פּריז — דאָס איז שוין אַ קאַפּיטעל פאַר זיך.

און מען מוז אָנערקענען, אַז דער געזעצגעבערישער אַפּאַראַט פון די נאַציאָנאַל־צאַראַניסטען (פּויערים־פּאַרטיי) אַרבייט מיט אַ מורא׳דיגער שנעל קייט און פּרוכטבאַרקייט: — פון אַלע ביז איצטיגע געזעצען — איז די אַדמיניסטראַטיווע רעפאָרם דאָס ערשטע געזעץ, וואָס רייסט אמת׳ריג אַוועק אַ שטיק פונדאַמענט פון דער אַליגאַרכישער מאַכט. דער גורל פון די ביז איצט אָנגענומענע געזעצען ליגט אין דער האַנד פון יעדער רעגירונג: אַ ליבעראַלע רעגירונג, למשל, וועט איבער נאָכט קאָנען צוריק פערוואַנדלען די סנזראַציע (רומענישע דעפענסיווע) און אַנ׳אינסטרומענט פון רוצחישער אונטערדריקונג, אַזוי ווי זי איז עס געווען אַלע יאָהרען ביז צו דעם נייעם פאַליטיר־נעזעץ פון דער נאַציאָנאַל־צאַראַניסטישער רעגירונג. נאָך אַ סך גרינגער וועלען זיך לאָזען ליקווידירען די אַנדערע ביז איצטיגע „רעוואָלוציאָנערע" געזעצען פון די נאַציאָנאַליסטען.

אַנדערש איז עס אָבער מיט׳ן אַדמיניסטראַטיוון געזעץ. אַ שטיק פרייהייט האָט די פּראָיעקטירטע רעפאָרם געדאַרפט ברענגען די ברייטע מאַסען פון דער בעפעלקערונג, דער פּויערישער און דער שטאַטישער בעפעלקערונג. די פאַקטישע פרייהייטען פון די אונטערשטע אָרגאַנען פון זעלבסט־פערוואַלטונג.

די פּראָיעקטירטע רעפאָרם פונ׳ם פערוואַלטונגס־געזעץ איז דורכגערונגען געווען פון אַט דעם נעדאַנק, האָט זיך אָבער צעפּלאַקערט אַ הייסער קאַמף. אַ נעראַנגעל איז עס געווען לויט די אַלטע מידות און מנהגים פון דער רומענישער אָליגאַרכיעס; אין דער עפענטלעכקייט — שאַ, שטיל! דער־פאַר אָבער אין די סאַלאָנען פון די גרויסע באַאַרען (פּריצים) און די בוקאַרעסער פון די הויפּ־דאַמען — אַ נערוודער אַ מהומה!

נישט מעהר און נישט וועניגער האָט מען געפאָרערט, ווי — דעם קאָפּ פון דער נאַצ־יאָנאַל־צאַראַניסטישער רעגירונג!

און — „דער קריזיס איז ליקווידירט!" מעל־דעט מען פריילעך און די בראַוואָ־פּאַטשעריי האָט גאָרנישט געוואָלט נעמען קיין עק, ווען אויפ׳ן טרשפון דער רעפּוטאַטען־קאַמער איז אַוועקגעלייגט גע־וואָרען דער פּראָיעקט פון דער אַדמיניסטראַטי־ווער רעפאָרם.

נאָר, איין חסרון איז אָבער פערהאַן — ס׳איז אַנ׳אַנדערער פּראָיעקט, אַ „פערבעסערטער", מען האָט אויהם „הויכפעהיג" געמאַכט — כמעט אין בוכשטעבליכען זין פונ׳ם וואָרט... די „רעמאָקראַטי־יע" פון די נאַציאָנאַל־צאַראַניסטען געהט קאָנ־סעקווענט אויף איין ליניע — באַרג אַראָפּ!

זיי האָבען גובר געווען דעם קריזיס, מיט — דער קאַפּיטולאַציע פאַר דער רעאַקציע. קרי־ווסען שטייען אָבער אָן אַ שיעור אויף זייער וועג, געפטרס היינט איינעם — ווער וויסט, וואָס עס וועט מאָרגען זיין?!

אַזאַ איז שוין, ווי ס׳ווייזט אויס, די נאַטירלי־כע עוואָלוציע פון דער סאַנאַציע. אויך די רו־מענישע סאַנאַציע פון ד״ר מאַניו האָט אָנגע־הויבען פון אַ מאַרש געגען דער מאָראַלישער קאָ־

קאָמוניסטישע קלוב־פערוואַלטערין

מאַכט אַ בלבול אויף יודען

מאָסקווע, (י.ט.א.) די פערוואַלטערין פון דעם קאָמוניסטישען קלוב פאַר מעדלעך אין דזשאַנקאָי, קרים, נאַסטיע וויכאָרעווא איז אָנגע־קלאָגט געוואָרען אַלס שולדיגע פאַר היה־עץ אַנ׳־אַנטי־יודישע פּאָגראָם־העצע דורך פערשפּרייטען ווילדע קלאַנגען אין בלוט־בלבול.

וויכאָרעווא האָט אַרויסגעלאָזט אַ קלאַנג, אַז אין דעם קעלער ביי אַ יוד אין זשאַנקאָי האָט מען געפינען גיין טויטע קערפּער פון קריסטען, וואָס זענען ערמאָרדעט געוואָרען דורך יודען. אין דערזעלבער צייט האָט זי אויך דערצעהלט אין קלוב די „נייעס", אַז אַ גרופּע יודען זענען בעפאַלען אַ קריסטליכען יונגען קאָמוניסט און האָבען איהם אויסגעשניטען אויס׳ן האַרץ דעם קאָמוניסטישען עמבלעם.

די קלאַנגען, וואָס די אַנטיסעמיטישע פרוי האָט פערשפּרייט, האָבען דערפיהרט דערצו, אַז אין קלוב האָבען זיך אָנגעהויבען פערפאָלגונגען מצד די קריסטליכע מיידלעך געגען די יודישע. די אַטמאָספערע אין קלוב איז געוואָרען אַזאַ אָנגעשטרענגטע און פיינדליכע, דאָס די יודישע מיידלעך האָבען אָנגעהויבען צו פערלאָזען דעם קלוב.

אַנ׳אויספאָרשונג, וואָס איז דורכגעפיהרט געוואָרען האָט פעסטגעשטעלט, אַז אַלע קלאַנגען זענען אויסגעטראַכטע און אונבאַגרינדעטע. די פערוואַלטערין פון קלוב וויכאָרעווא ווערט דער־פאַר איצט צוגעצויגען צו געריכטליכער פּראָצע־ליכקייט.

—:§:—

דריטער יודישער ראַיאָן ווערט געעפנט אין קריוואָראָגער קרייז

מאָסקווע, (י.ט.א.) דער סאָוויעט פון קריוואָראָגער קרייז האָט אָפיציעל בעשלאָסען אויסצוטיילען אין דעם דאָזיגען קרייז אַ דריטען יודישען אויטאָנאָמען ראַיאָן, וואָס זאָל אַרומנעמען אַלע יודישע קאָלאָניעס, וואָס ווערען אויסגעהאַל־טען דורך „אַגראָדזשאַינען" און „יקא." דער „קאָמ־זעס" האָט בעשלאָסען אַסיגנירען 25,000 רובל אויף צו בויען די בנינים פאַר די אָפיציעלע ראַיאָן־אַמטען.

ווינער האַקענקרייצלער רופען צו אַ פּאָגראָם

ווינען, (י.ט.א.) די האַקענקרייצלערישע צייטונג „דייטשע אַרבייטער־פּרעסע" פאָדערט אויף צו אַקטיווע אַרויסטרעטונגען געגען יודען. אין שייכות מיט׳ן צוזאַמענפאָהר פון דער „אגודת ישראל", וואָס דאָרף אָבגעהאַלטען ווערען אין סעפּטעמבער ה. י., שרייבט די צייטונג: 10 טו־זענד אָרטאָדאָקסישע יודען וועלען אונז אין הערבסט פּראָוואָצירען. מיר רופען שוין איצט די אַרישע בעפעלקערונג פון עסטרייך: זייט גרייטז

סטיפען ווייז אין פּאַריז

פּאַריז, (י.ט.א.) אויפ׳ן וועג קיין צוריך צום 16־טען ציוניסטישען קאָנגרעס האָט דאָ גע־ווילט רעביגער דר. סטיפען ווייז.

דאָס יודישע לעבען אין אַמעריקאַ

וועגן גרויסען־שטרייק אין שניידער־פאַך און וועגן ווירטשאַפטליכען לעבען פון די עמיגראַנטען

שילדערונג פון רעדאַקטאָר פון ניו־יאָרקער „פאָרווערטס"

אונזער בן־עיר רעד. אַ. אַלפּערין האָט גע־האַט אַ שמועס מיט דעם חשבון נאַסט וועגען יודישען לעבען אין אַמעריקאַ און געגעבען פאָל־גענדע שילדערונג:

דער שטרייק פון די מאַנ־טעל־אַרבייטער

אין זיין רייזע אויבער אייראָפּאַ האָט זיך אָפּ־געשטעלט אויף איינינע טעג אין פּאַריז רעד רע־דאַקטאָר פון ניו־יאָרקער „פאָרווערטס" ה׳ אַב קאַהאַן.

אונזער בן־עיר א. אַלפּערין האָט געהאַט אַ שמועס מיט דעם חשובען נאַסט וועגען יודישען לעבען אין אַמעריקאַ און געגעבען פאָלגענדע שיל־דערונג:

דאָס געשפּרעך האָט זיך אָנגעהויבען וועגען דעם נאָר וואָס געענדיגטען שטרייק פון די מאַנ־טעל־אַרבייטער, וואָס זענען אָרגאַניזירט פון 60 ביז 70 טויזענד מאַן אין זייער „יוניאָן" אין גאַנץ אַמעריקאַ. געשטרייקט האָבען 28 טויזענד אַרבייטער, ווייל דער שטרייק איז אויסגעבראָ־כען נאָר אין ניו־יאָרק. די געשיכטע פון דעם גרויסען שטרייק איז פערבונדען מיט דער גאַנ־צער לאַגע פון דער יודישער אַרבייטערשאַפט אין אַמעריקאַ.

— די אורזאַכען, וואָס האָבען געבראַכט צו דעם שטרייק — גיט איבער דער רעדאַקטאָר פון „פאָרווערטס" זענען פערשידענע. דער פאַך איז אַמאָל געלעגען אונגאַנצען אין יודישע הענד. דאָס איז איינער פון די צוויי וויכטיגסטע פאַכען, אין וועלכע יודען איז אַמעריקאַ זענען פערטרעטען. אַמאָל האָט געהערשט אין דעם פאַך דאָס בעקאַנטע שוויץ־סיסטעם. געווען גרויסע אונטערנעהמער, וואָס פלעגען אַרויסנעבען אַר־בייט אין קליינע וואַרשטאַטען און דאָרט האָט מען געאַרבייט ביי די שרעקליכסטע אומשטענ־דען. דער „יוניאָן" האָט די לאַגע אינגאַנצען גע־אָנדערט און אויסגעקעמפט אַ מענשליך לעבען און אַ מענשליכען פערדיענסט פאַר אַרבייטער. דאָס שוויץ־סיסטעם אַמאָל און איצט.

מיט דער צייט אָבער האָט זיך עס ווידער גענומען ענדערען און אַפילו צוריקקעהרען צום אַלטען. די מאָדע, וואָס בייט זיך אַזוי גיך אין דעם פאַך, ווייל מען האָט דאָ צו טון מיט דאָ־מער־קליידער, מאַכט אין אַלגעמיין נישט וויכער די אַרבייטס־בעדינגונגען. פריהער האָט זיין אַ מאַנ־טעל־אַרבייטער געהייסען אויפנייען אַ זשאַקע־טעל. היינט מיינט עס נאָר אויפנייען אַ נאַנצע קלייד, אַזאַ מין מאַנטעל, וואָס פערבייט אויך אַ קלייד, אַזוי, אַז צוליב די מאָדע־קאַפּריזען, רופציע, אויך זי האָט געהאַט גרויסאַרטיגע פּראָ־גראַמען און הויכע פּלענער, אָבער ביי דעם ערשטען דרייסטען טריט האָט זי קאַפּיטולירט פאַר דער היימישער רעאַקציע און אַריינגעפאַלען צו איהר אין געפאַנגענשאַפט.

דאָס איז דער סוד פון דער שנעלער און שטילער־ליקווידאַציע פון דעם אַלפּשטאַנד אין רו־מעניען.

יאָ, מיט רעוואָלוציעס פון כאַנאַטאָרען קען מען קיינמאָל נישט זיכער זיין.

מיר רעדען ווי געניטע.

יעס

אַלע יודישע קאָלאָניעס, וואָס ווערען אויסגעהאַל־טען דורך „אַגראָדזשאַינען" און „יקא." דער „קאָמ־זעס" האָט בעשלאָסען אַסיגנירען 25,000 רובל אויף צו בויען די בנינים פאַר די אָפיציעלע ראַיאָן־אַמטען.

ווינער האַקענקרייצלער רופען צו אַ פּאָגראָם

ווינען, (י.ט.א.) די האַקענקרייצלערישע צייטונג „דייטשע אַרבייטער־פּרעסע" פאָדערט אויף צו אַקטיווע אַרויסטרעטונגען געגען יודען. אין שייכות מיט׳ן צוזאַמענפאָהר פון דער „אגודת ישראל", וואָס דאָרף אָבגעהאַלטען ווערען אין סעפּטעמבער ה. י., שרייבט די צייטונג: 10 טו־זענד אָרטאָדאָקסישע יודען וועלען אונז אין הערבסט פּראָוואָצירען. מיר רופען שוין איצט די אַרישע בעפעלקערונג פון עסטרייך: זייט גרייטז

סטיפען ווייז אין פּאַריז

פּאַריז, (י.ט.א.) אויפ׳ן וועג קיין צוריך צום 16־טען ציוניסטישען קאָנגרעס האָט דאָ גע־ווילט רעביגער דר. סטיפען ווייז.

די „רעוואָלוציע פון אויבען"

דער וועג פון דער רומע־נישער „סאַנאַציע"

ווי אַ בליץ איז דורכגעלאָפען אַזן ווי אַ בליץ איז פערשוואונדען געוואָרען די ירעה וועגן אַ סלוכה־פערשחערונג אין רומעניען דעם לאַנד, וואָס מינט זיך ממש אין כסדר־דיגען פיבער פון אויבער־קעהרענישען. אַ צייט האָט זיך געקאָכט מיט׳ן קרוינפרינץ קאַרל, דערנאָך מיט זיין צוריקקעהר, שפּעטער איז געוואָרען אַנ׳אַליאַרס מיט דעם מאַרש פון הונדערט טויזענד פּויערים אויף דער הויפּט־שטאָט.

אויסגעלאָזען האָט זיך עס פריִדליכער, ווי מען האָט זיך נעריכט. גאַנץ פּשוט: די אָפּאָוויציע, וועל־כע איז בעשטאַנען דאָס רוב פון דער פּויערים־פּאַרטיי, האָט ביי די וואַלען געזיגט און די „ליבעראַלע" מאַכט האָט אָפּגעטראָטען אויהר פּלאַץ פאַר די נייע זיגער.

רומעניען האָט זיך ביז איצט געפונען אין אַ צושטאַנד פון האַלב־פעאָדאַליזם. דער שטאַרקסטער קלאַס זענען די פּריצים — די באָיאַרען. דער קאַפּיטאַליזם איז נאָך אַנ׳אָנפענגער אין לאַנד און אין דער פאַזע פון „אָנפאַנגליכען קאַפּיטאַליזם" פלעגט די גאַנצע שמאָלץ אין שוהפּאַ מיט אויסלענדישע פינאַנסיסטען, אַראָפּנעמען אַ קליקע פון בוקאַ־רעשטער באַנקירען, אַדוואָקאַטען און פּאָליטיקער, וואָס האָבען רעגירט אונטער דעם נאָמען „ליבעראַ־לע פּאַרטיי".

דער טויט פון בראַטיאַנו, זייער קאָפּ און פיהרער, האָט פערשנעלערט די מפּלה פון די ליבע־ראַלען. די פּויערים־פּאַרטיי איז געקומען צו דער מאַכט אַז מאַניו האָט געהאַט די כּוונה אויסצו־מענשלען עמוואָס זיין לאַנד, אין דער ערשטער רייהע רעפאָרמירען די אַדמיניסטראַציע.

דער לעצטער פּלאַן זיינער האָט אַרויסגערופען דעם שטורעם: די רעפאָרם פון דער אַדמיניסטראַ־ציע בעדייט אַרויצווייסען אַ גרויסען טייל פון דער פּאַקטישער מאַכט, וועלכע געפינט זיך נאָך אין די הענד פון באָיאַרען און זיי האָבען געפּרובט מאַ־כען אַ „רעוואָלוציע פון אויבען".

וועגען דער פערשווערונג איז געווען שטיל. די רומענישע רעגירונג, די איצטיגע מאָרערנע אָפּ־זיציע, האַלט משמעות, אַז שווייגען איז גאָלד און רו־מעניע איז אויף אַ קורצע צייט געוואָרען אַ גאָל־דען לאַנד.

איינס בלויז זענען מיר גלייך הערנאָך גע־וואָרען, אַז די פערשווערונג, אָנגעפיהרט דורכ׳ן רענעגטעראַט פון קיניג, איז ליקווידירט געוואָרען, אָבער פאַר וועלכען פּריז — דאָס איז שוין אַ קאַפּיטעל פאַר זיך.

און מען מוז אָנערקענען, אַז דער געזעצגע־בערישער אַפּאַראַט פון די נאַציאָנאַל־צאַראַניסטען (פּויערים־פּאַרטיי) אַרבייט מיט אַ מורא׳דיגער שנעל קייט און פּרוכטבאַרקייט: — פון אַלע ביז איצ־טיגע געזעצען — איז די אַדמיניסטראַטיווע רע־פאָרם דאָס ערשטע געזעץ, וואָס רייסט אמת׳ריג אַוועק אַ שטיק פונדאַמענט פון דער אָליגאַרכי־שער מאַכט. דער גורל פון די ביז איצט אָנגע־נומענע געזעצען ליגט אין דער האַנד פון יעדער רעגירונג: אַ ליבעראַלע רעגירונג, למשל, וועט איבער נאַכט קאָנען צוריק פערוואַנדלען די סנ־זראַציע (רומענישע דעפענסיווע) און אַנ׳אינסטרו־מענט פון רוצחישער אונטערדריקונג, אַזוי ווי זי איז עס געווען אַלע יאָהרען ביז צו דעם נייעם פאַ־ליטיר־געזעץ פון דער נאַציאָנאַל־צאַראַניסטישער רע־גירונג. נאָך אַ סך גרינגער וועלען זיך לאָזען ליק־ווידירען די אַנדערע ביז איצטיגע „רעוואָלוציאָנערע" געזעצען פון די נאַציאָנאַליסטען.

אַנדערש איז עס אָבער מיט׳ן אַדמיניסטראַ־טיווען געזעץ. אַ שטיק פרייהייט האָט די פּראָיעק־טירטע רעפאָרם געדאַרפט ברענגען די ברייטע מאַ־סען פון דער בעפעלקערונג, דער פּויערישער און דער שטאַטישער בעפעלקערונג. די פאַקטישע פריי־הייטען פון די אונטערשטע אָרגאַנען פון זעלבסט־פערוואַלטונג.

די פּראָיעקטירטע רעפאָרם פונ׳ם פערוואַל־טונגס־געזעץ איז דורכגערונגען געווען פון אַט דעם געדאַנק, האָט זיך אָבער צעפּלאַקערט אַ הייסער קאַמף. אַ נעראַנגעל איז עס געווען לויט די אַלטע מידות און מנהגים פון דער רומענישער אָליגאַרכ־יעס; אין דער עפענטלעכקייט — שאַ, שטיל! דער־פאַר אָבער אין די סאַלאָנען פון די גרויסע באַ־אַרען (פּריצים) און די בוקאַרעסער פון די הויפּ־דאַמען — אַ נערוודער אַ מהומה!

נישט מעהר און נישט וועניגער האָט מען געפאָרערט, ווי — דעם קאָפּ פון דער נאַצ־יאָנאַל־צאַראַניסטישער רעגירונג!

און — „דער קריזיס איז ליקווידירט!" מעל־דעט מען פריילעך און די בראַוואָ־פּאַטשעריי האָט גאָרנישט געוואָלט נעמען קיין עק, ווען אויפ׳ן טרשפון דער רעפּוטאַטען־קאַמער איז אַוועקגעלייגט גע־וואָרען דער פּראָיעקט פון דער אַדמיניסטראַטי־ווער רעפאָרם.

נאָר, איין חסרון איז אָבער פערהאַן — ס׳איז אַנ׳אַנדערער פּראָיעקט, אַ „פערבעסערטער", מען

קאָמוניסטישע קלוב־פערוואַלטערין

מאַכט אַ בלבול אויף יודען

מאָסקווע, (י.ט.א.) די פערוואַלטערין פון דעם קאָמוניסטישען קלוב פאַר מעדלעך אין דזשאַנקאָי, קרים, נאַסטיע וויכאָרעווא איז אָנגע־קלאָגט געוואָרען אַלס שולדיגע פאַר היה־עץ אַנ׳־אַנטי־יודישע פּאָגראָם־העצע דורך פערשפּרייטען ווילדע קלאַנגען אין בלוט־בלבול.

וויכאָרעווא האָט אַרויסגעלאָזט אַ קלאַנג, אַז אין דעם קעלער ביי אַ יוד אין זשאַנקאָי האָט מען געפינען גיין טויטע קערפּער פון קריסטען, וואָס זענען ערמאָרדעט געוואָרען דורך יודען. אין דערזעלבער צייט האָט זי אויך דערצעהלט אין קלוב די „נייעס", אַז אַ גרופּע יודען זענען בעפאַלען אַ קריסטליכען יונגען קאָמוניסט און האָבען איהם אויסגעשניטען אויס׳ן האַרץ דעם קאָמוניסטישען עמבלעם.

די קלאַנגען, וואָס די אַנטיסעמיטישע פרוי האָט פערשפּרייט, האָבען דערפיהרט דערצו, אַז אין קלוב האָבען זיך אָנגעהויבען פערפאָלגונגען מצד די קריסטליכע מיידלעך געגען די יודישע. די אַטמאָספערע אין קלוב איז געוואָרען אַזאַ אָנגעשטרענגטע און פיינדליכע, דאָס די יודישע מיידלעך האָבען אָנגעהויבען צו פערלאָזען דעם קלוב.

אַנ׳אויספאָרשונג, וואָס איז דורכגעפיהרט געוואָרען האָט פעסטגעשטעלט, אַז אַלע קלאַנגען זענען אויסגעטראַכטע און אונבאַגרינדעטע. די פערוואַלטערין פון קלוב וויכאָרעווא ווערט דער־פאַר איצט צוגעצויגען צו געריכטליכער פּראָצע־ליכקייט.

—:§:—

דריטער יודישער ראַיאָן ווערט געעפנט אין קריוואָראָגער קרייז

מאָסקווע, (י.ט.א.) דער סאָוויעט פון קריוואָראָגער קרייז האָט אָפיציעל בעשלאָסען אויסצוטיילען אין דעם דאָזיגען קרייז אַ דריטען יודישען אויטאָנאָמען ראַיאָן, וואָס זאָל אַרומנעמען

דאָס יודישע לעבען אין אַמעריקאַ

וועגן גרויסען־שטרייק אין שניידער־פאַך און וועגן ווירטשאַפטליכען לעבען פון די עמיגראַנטען

שילדערונג פון רעדאַקטאָר פון ניו־יאָרקער „פאָרווערטס"

אונזער בן־עיר רעד. אַ. אַלפּערין האָט גע־האַט אַ שמועס מיט דעם חשבון נאַסט וועגען יודישען לעבען אין אַמעריקאַ און געגעבען פאָל־גענדע שילדערונג:

דער שטרייק פון די מאַנ־טעל־אַרבייטער

אין זיין רייזע אויבער אייראָפּאַ האָט זיך אָפּ־געשטעלט אויף איינינע טעג אין פּאַריז רעד רע־דאַקטאָר פון ניו־יאָרקער „פאָרווערטס" ה׳ אַב קאַהאַן.

אונזער בן־עיר א. אַלפּערין האָט געהאַט אַ שמועס מיט דעם חשובען נאַסט וועגען יודישען לעבען אין אַמעריקאַ און געגעבען פאָלגענדע שיל־דערונג:

דאָס געשפּרעך האָט זיך אָנגעהויבען וועגען דעם נאָר וואָס געענדיגטען שטרייק פון די מאַנ־טעל־אַרבייטער, וואָס זענען אָרגאַניזירט פון 60 ביז 70 טויזענד מאַן אין זייער „יוניאָן" אין גאַנץ אַמעריקאַ. געשטרייקט האָבען 28 טויזענד אַרבייטער, ווייל דער שטרייק איז אויסגעבראָ־כען נאָר אין ניו־יאָרק. די געשיכטע פון דעם גרויסען שטרייק איז פערבונדען מיט דער גאַנ־צער לאַגע פון דער יודישער אַרבייטערשאַפט אין אַמעריקאַ.

— די אורזאַכען, וואָס האָבען געבראַכט צו דעם שטרייק — גיט איבער דער רעדאַקטאָר פון „פאָרווערטס" זענען פערשידענע. דער פאַך איז אַמאָל געלעגען אונגאַנצען אין יודישע הענד. דאָס איז איינער פון די צוויי וויכטיגסטע פאַכען, אין וועלכע יודען איז אַמעריקאַ זענען פערטרעטען. אַמאָל האָט געהערשט אין דעם פאַך דאָס בעקאַנטע שוויץ־סיסטעם. געווען גרויסע אונטערנעהמער, וואָס פלעגען אַרויסנעבען אַר־בייט אין קליינע וואַרשטאַטען און דאָרט האָט מען געאַרבייט ביי די שרעקליכסטע אומשטענ־דען. דער „יוניאָן" האָט די לאַגע אינגאַנצען גע־אָנדערט און אויסגעקעמפט אַ מענשליך לעבען און אַ מענשליכען פערדיענסט פאַר אַרבייטער. דאָס שוויץ־סיסטעם אַמאָל און איצט.

מיט דער צייט אָבער האָט זיך עס ווידער גענומען ענדערען און אַפילו צוריקקעהרען צום אַלטען. די מאָדע, וואָס בייט זיך אַזוי גיך אין דעם פאַך, ווייל מען האָט דאָ צו טון מיט דאָ־מער־קליידער, מאַכט אין אַלגעמיין נישט וויכער די אַרבייטס־בעדינגונגען. פריהער האָט זיין אַ מאַנ־טעל־אַרבייטער געהייסען אויפנייען אַ זשאַקע־טעל. היינט מיינט עס נאָר אויפנייען אַ נאַנצע קלייד, אַזאַ מין מאַנטעל, וואָס פערבייט אויך אַ קלייד, אַזוי, אַז צוליב די מאָדע־קאַפּריזען, רופציע, אויך זי האָט געהאַט גרויסאַרטיגע פּראָ־גראַמען און הויכע פּלענער, אָבער ביי דעם ערשטען דרייסטען טריט האָט זי קאַפּיטולירט פאַר דער היימישער רעאַקציע און אַריינגעפאַלען צו איהר אין געפאַנגענשאַפט.

דאָס איז דער סוד פון דער שנעלער און שטילער־ליקווידאַציע פון דעם אַלפּשטאַנד אין רו־מעניען.

יאָ, מיט רעוואָלוציעס פון כאַנאַטאָרען קען מען קיינמאָל נישט זיכער זיין.

מיר רעדען ווי געניטע.

יעס

דער איבערברוך אין יודישן ווירטשאַפטליכען לעבען

איצט אָבער ווערט, וואָס אַמאָל וועניגער יו־דען אין די פאַכען. דער צווייטער דאָר, די קינ־דער פון די אימיגראַנטען, שאַפט אַנ׳אַנדער יו־דיש ווירטשאַפטליך לעבען. דאָס איז דער גרו־סער אַדורכברוך, וואָס מיר, אַלטע אימיגראַנטען, אין אַמעריקאַ זעהען פאַר אונזערע אויגען.

ניעס פון לאָדזש

דאָס לאָדזער לעבען

24 מיטוואָך — טז תמוז תרפ״ט

יולי
זון-אויפגאַנג 3.33
זון-אונטערגאַנג 7.50

רייזעלע וואַרענט גוטשען

הענעך האָט אַ ווייב מיט 2 קינדער און גיט זיך אויס אַלס בחור און שדכנט זיך צו אַ מיידעל

מיט 8 יאָהר צוריק האָבען זיי זיך בעקענט. ער איז געווען אַ שוסטער פון ראַראָשיץ, הענעך שאַיעוויטש האָט ער געהייסען. זי אַ באַלעבאַטיש מיידעל פון קאָנסק, איהרע עלטערן פיהרען אַ האַנדעל מיט גאַלאַנטעריע און קינדער־שיך. דער בחור האָט אָנגעהויבען רערעי לעגען אַ תכלית.

דער שידוך איז רייזעלס עלטערן געפעלען גע־וואָרען. הענעך האָט עטליכע בריעף, וואָס פיהרען אַ שען און אַנשטענדיג לעבען, יצחק בלאַכאַוש, זיין ברודער שמט אין קאָנסק פאַר גאָר אַ שענעם בעל הבית.

האָט מען אָפּגערערט רעם זמן חתונה. רייזעלס עלטערן האָבען איהר געגעבען גרן און דאָס פאָרל האָט חתונה געהאַט און זיך בעוועגט בײַ רייזעלס עלטערן אין קאָנסק.

מ׳האָט גענומען חופה וקידושין בײַם רב, פער־שריבען די חתונה אין ציווילשטאַנד־אַמט און גע־מאַכט אָפיציעלע חתונה־אָקטען. אַזוי איז אַרויך אַ 6 יאָהר. רייזעלע האָט געבוירען צוויי מיידעלעך, איינע איז שוין איצט אַלט דאָס זעקסטע יאָהר און דאָס צווייטע — 2 יאָהר. לעצטענס האָט זיך הענעך אָנגעהויבען צו צעווערטלען מיט דער שוויגער און וואָס אַמאָל אַלץ שטאַרקער האָט רייזעל בעשלאָסען זיך אַרויסצוציהען פון דער מאַמען און רינגען אַ בעוונדער שטוב. זי האָט איבערגערערט מיט׳ן מאַן און ס׳איז געבליבען בהסכם, זיי זאָלען זיך אַרויסציהען און אַוועקפאָהרען.

רייזעלס מוטער האָט די קינדער ווידער געגעבען אַ פאָר הונדערט זלאָטעס, זענען זיי אַוועקגעפאָהרען און זיך אויף זומער דערוויל בעוועגט אין אַנדושעיעוו. דאָרט האָט הענעך גערונגען אַ בוד און געזאָלט אַר־בייטען אין זיין פאַך.

אין אַנדושעיעוו בעקענט זיך הענעך מיט אַ לאָדזער מיידעל גוטשע, פאַרן מיידעל האָט ער זיך פאָרגעשטעלט אַלס פריילידיגער און האָט מיט איהר אָנגעהויבען „געהן״. דאָס מיידעל האָט איהם דער־וויל געמאַכט אַ נייעם אַנצוג וויל זי האָט איהם געוואָלט פאָרשטעלען פאַר איהרע קרובים (אין לאָדז וואוינט איהר קוזינקע אויף ווירעוועער 33).

הענעך האָט זיך אָנגעטון אין נייעם אַנצוג און אויף שבת נאָכמיטאָג פלעגט ער אָנהויבען פער־שווינדען. אַזוי האָט גערוועט אַ צייט בײַ מיט אַ פאָר וואָכען צוריק, איז ער אַרנגאַנצען פערשוואונדען און איז מעהר אַהיים נישט געקומען. רייזעל האָט אָנגעהויבען צו זוכען איהר „הכשיט״, האָט זי זיך דערוואוסט, אַז איהר מאַן הענעך, דער פאָטער פון איהרע 2 קינדער, סלויבט זיך גאַכאַמאָל חתונה־צו־האָבען און אַז גוטשע האָט דעם הכשיס שוין אַ חוץ דעם אַנצוג, געקויפט נאָך מתנות און געגע־בען אַ ביסעל געלד. איז רייזעל געקומען צו אונז אין דעראַקציע בעטען אונז, אַז מיר זאָלען דערצעהלען דעם גאַנצען ענין אין דער צייטונג; רייזעל וואָרענט אַלע לאָדזער און אַנד. מורי־הוראות, אַז זיי זאָלען נישט אַרויסגעבען איהר מאַן קיין חופה־וקידושין, ווייל זי האָט מיט איהם אָפיציעלע חתונה־אַקטען. רייזעל שאַיעוויטש פערלאַנגט פון איהר מאַן, אַז ער זאָל איהר רינגען אַ שטוב, וואו זי זאָל האָבען אַוועקצולעגען דעם קאָפּ מיט די קינדער און זאָל איהר געבען גט. נאָכדעם קען ער טון, וואָס זיין האַרץ וועט גלוסטען.

ער האָט זיך געהאַנגען אין טאַג פון זיין פרויס טויט

(—) אין נעכטיגען נומער פון אונזער צייטונג האָבען מיר געבראַכט 2 נאָטיצען: איינע — אַז אויפ׳ן אָוואַרקאָווער צמענטאַוש האָט מען ענ־טדעקט אַ געהאָנגענעם עלטערן מאַנספערשון, אָהן דאָקומענטען און די צווייטע — אין אויף היפּאָ־טעטשנאַ נאַס 14 איז לאָדז איז געלעם געוואָרען דער 60־יעהריגער טעאָראָר זילער און מ׳וויסט נישט וואו ער איז אַהינגעקומען.

נעכטען האָט די פּאָליציאַישע אויספאָרשונג פעסטגעשטעלט, אַז דער געהאָנגענער אין אָוואַר־קאָווער איז נישט קיין אַנדערער ווי טעאָראָר זילער פון לאָדז. זילער האָט זיך געהאָנגען אין דעמולי־בען טאָג, וואָס זיין פרוי איז געשטאָרבען.

דער זעלבסטמערדער האָט איבערגעלאָזען אַ בריף, אין וועלכען ער שטעלט פעסט, אַז ער נעהמט זיך דאָס לעבען צוליב זיין שווערער פי־נאַנציעלער לאַגע און צוליב דעם, וואָס ער שטעלט זיך גאָרנישט פאַר דאָס לעבען אָהן זיין פרוי.

אַ יודיש מיידעל זיך אַראָפּגעוואָרפען פון 3. שטאָק

(—) אויף נאָוואַ טאַרגאָוואַיאַ 7 האָט דער סטרוזש רערהערט נעכטען אין אָוועגד עפּעס אַ קלאַפּ, ווען ער האָט אָנגעהויבען זיך אַרומצוקוקען פון וואַנען דער קלאַפּ קומט, האָט ער הערעהען ליגען אַ פרוי אָהן בעוועגונג ס׳ענען זיך באַלד צו־זאַמענגעלאָפען די שכנים און איינער פון זיי האָט זי אויף די הענד איבערגעטראָגען אין פאָנאַנאַס־קי׳ס שפּיטאָל. פון די כירורגען איז אין שפּיטאָל קיינער נישט געווען, האָט מען אַרויסגערופען די פאָנאַטאָוויע. דער דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט, אַז די פרוי האָט צובראָכען די הענד און די פיס און האָט אַ געשפּאָלטענעם שאַדען. בעת זי איז אויף אַ רגע געקומען צו זיך, האָט זי ערקלערט, אַז ס׳איז גלייך אָנגעהויבען געוואַרען אַנ׳ענערגישע אויספאָרשונג, אין רעזולטאַט פון וועלכער עס זע־נען אין דערוואַרטן.

אַרעסטירט געוואָרען

דער 18־יעהריגער אַראָם ליסאָווסקי און אַ געוויסער ט. אָסענואַ.

ליסאָווסקי האָט זיך מורה געווען, אַז ער האָט ראַט־באַרד׳ן

ערמאָרדעט מיט אַ מעסער

פרי איהם צו בעוואָכען, דער מערדער האָט ראָטבאַרד׳ן גוט געקענט און האָט געוואוסט, אַז ער האָט מיט זיך געלד.

די מערדער זענען געשטיטע אין קייטען אָפּ־געפיהרט געוואָרען קיין לאָדז און טיורמע.

ערמאַרדעט און בערויבט אַ יודישן סוחר

(—) געהענדיג אויפ׳ן וועג צווישען ווערשאַוו און דאָרף פּשימורא האָט אַ געוויסער פרוי גאַ־מולקא געפינען אין וואַלד נעבען וועג 4 פערבלו־טיגטע 10 — זלאָטי־באַנקנאָטען און האָט אויך בעמערקט אויפ׳ן גראָז.

פרישע שפּורען פון בלוט.

גאַמולקא האָט וועגען דעם צווייסען־געגעבען דעם פּאָליצייפּאָסטען אין ווערשאַוו.

די פּאָליציי איז באַלד אַוועק אויפ׳ן אָנגע־וויעגעם אָרט און נאָך אַ געוויסע צייט זוכען האָט זי

געפונען אין אַ גרוב אַ טויטען קערפּער

די פון אַ מאַנספערשון, וועלכער איז אויף אַ בעסטיאַלישען אופן ערמאָרדעט געוואָרען.

די פּאָליציי האָט גלייך צווייסען געגעבען דער פּאָליציי־קאָמאַנדע אין ווערלון פון וואַנען עס זע־נען גלייך אַרויסגעפאָהרען עטליכע העכערע פּאָ־ליציי־בעאַמטע.

ס׳איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דער ערמאָרדעטער איז דער ווערשאַווער איינוואוינער

קאָפּעל ראָטבאַרד

27 יאָהר אַלט, ראָטבאַרד פערנעהמט זיך מיט אויפקויפען גענו אין די ארומיגע דערפער.

די זיין פרוי האָט ערקלערט, איז ראָטבאַרד אַרויס פון דער היים עהערנעכטען 5 אַ זייגער פאַרטאָגס, כדי איינצוקויפען סחורה, ער האָט מיטגענומען מיט זיך 1000 זל.

Dr. med. J. LUBICZ
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
שאָנקוויטען פון די ביינער, גלענקען, פערקריומונגען פון די פלייצעס און גלידער.
אייגענע פּראַצאַדוניע פון וועטליכע אָרטאָפּעדישע שטשעטען, אין: וקלטרקעס אויף פלאַטפוסען, קונפּ־ליכע פיס, נאַרסעפען א. ז. וו.
שפּרעכענס פון 5—7 אין צוועגד.

יודישע נאָוואַ־ווילע

(מ) אַלע אָפּטיילונגען אין אַמטען פון מאַגי־סטראַט האָבען בעקומען אַנ׳אויפטראָג צוזאַמענ־צושטעלען בודזשעט־פּראָיעקטען אויפ׳ן קומענדי־גען בודזשעט יאָהר פון 1930/31. די פּראָיעקטען דאַרפען צוגעשטעלט ווערען ביז צום 20. אויגוסט. אינ׳ם נייעם בודזשעט־פּראָיעקט זאָל אַדורכגעפיהרט ווערען אָפּשפּאָרונגען פון 15 פּראָצ.

אַ פאָרפאַל מיט׳ן סטאַראָסטאַ רזשעווסקי

(—) נעכטען איז פאָרגעקומען אַ פאָרפאַל מיט׳ן לאָדזער סטאַראָסטאַ ה׳ אַלעקסי רזשעווסקי, בעת׳ן עפענען אַ פענסטער, האָט זיך דער סטאַראָסטאַ אַרויסגעשניטען די האַנד, אַזוי שטאַרק, אַז מ׳האָט געמוזט, צו איהם אַרויסרופען די פאָנאַטאָוויע.

סעזאָן־אַרבייטער ווילען אַרבייטען אַ גאַנצע וואָך

(—) די מיר דערוויסען זיך האָבען די פּראָפּ. פעראיינען זיך געווענדעט צום מאַגיסטראַט, אַז מ׳זאָל די סעזאָן־אַרבייטער צוריק אָנהויבען צו בעשעפטיגען 6 טעג אין וואָך און מ׳זאָל זיי אַרויסגע געבען צו 10 ביז 20 קערץ קוילען אויף אויס־צאָהלען.

אויף אַ קאָנפערענץ פון די צרדים האָט דער מאַגיסטראַט מסכים־געווען צו פערגרעסערען די צאָהל אַרבייטס־טעג ביז 4 אַ וואָך, וואָס שייך די קוילען, האָט דער מאַגיסטראַט מסכים געווען צום פאָרשלאָג פון די אַרבייטער. די אַרבייטער זע־נען דערויף נישט מסכים און פערלאַנגען דורכ־אויס צו פערגרעסערען די צאָהל אַרבייטס־טעג אויף 6 אַ וואָך.

סאַניטאַרע רעוויזיעס

(2) נעכטען האָט דער פערטרעטער פון שטעטישען סטאַראָסטע ה׳ ראָשיצקי און דער אויבערקאָמיסאַר ווייער אַדורכגעפיהרט אַ סאַניטאַר־רעוויזיע אויפ׳ן שטח פון 13 און 14 פּאָליציי־קאָמיסאַריאַטען.

ס׳איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דער סאַניטאַרער צושטאַנד איז דאָרט בכלל אַ צופרי־דענשטעלענדער.

איבערזיכט פון אָגערס.

(וו) היינט, ד. 24. 8 אינדערפריה וועט אויפ׳ן האַלער־פּלאַץ פאָרקומען אַנ׳איבערזיכט פון דריי־יעהריגע און עלטערע אָגערען, צום איבערזיכט דאַרף מען צושטעלען די אָגער־פערד, וואָס זייערע בעזיצער וואוינען אויפ׳ן שטח פון 8, 9 און 10 קאָמיסאַריאַטען.

די פערד מוזען צוגעשטעלט ווערען מיט די אָפּשטאַמונגס־צייגנישען.

כאָשטשוטשקי־דענקמאָל

(מ) די אַרבייטען בײַ דעם בוי פון קאָש. טשוטשקי־דענקמאָל וועלען פערענדיגט ווערען אין דער צווייטער העלפט פון אויגוסט.

אין דער פּאַביאַניצער האַנדווערקער־שולע ווערען איצט געמאַכט די אָפּנוסען, וואָס זאָלען בעצירען דעם דענקמאָל.

אָפּטייקען

היינטיגע נאַכט־דיזשורען

(2) נ. צעשטיין (פּעטריקאָווער 225), מ. בערטאָשעווסקי (פּעטריקאָווער 95), ראָזענבלום (צעגעלניאַנע 12), יורשים פון גאַרפיין (וווסכאָדניע 54), קאַפּראָווסקי (נאָוואָמיעסקע 15).

„נייער פאַלקסבלאַט״
קופּאָן № 17
אויף צו געווינען אומזיסט דאָס בער. ווערק:
„אין מערב קיין נייעס״
פון עריק מאַריאַ רעמאַרק.

זיך געשאַכטן אַ יודישער אַרבייטסלאָזער

(2) אויף מלינאָרסקע 20 וואוינט זייט עט־ליכע יאָהר אברהם שימאָנאָוויטש מיט זיין פרוי און קינד. מיט אַ קורצער צייט צוריק האָט זיך צו איהם אַריינגעצויגען זיין ברודער, משה, וועל־כער האָט פערלוירען זיין פערמעגען און איז גע־בליבען אָהן מיטלען. הגם דער עלטערער ברודער האָט זיך בעמיהט אַרויסצוהעלפען דעם יונגערען משה, האָט ער אָבער נישט געקענט שלום־מאַכען מיט׳ן געדאַנק, אַז ער איז אַ לאַסט פאַר זיין ברודער.

נעכטען, ווען קיינער איז נישט געווען אינ־דערהיים, האָט ער מיט אַ ראַזיר־מעסער זיך אי־בערגעשניטען דעם האַלז. אַ פער׳חלשטער איז ער געבליבען ליגען אין אַ קאַלוושע בלוט. צופעליג איז אָנגעקומען משה׳ס שוועגערין און האָט דער־זעהען וואָס דאָ איז פאָרגעקומען. אויף איהרע געשרייען זענען אָנגעלאָפען די שכנים, מ׳האָט אַרויסגערופען פאָגאָטאָוויע. משה׳ן איז געלונגען אָפּצוראַטעווען, זיין צושטאַנד איז אַ שווערער.

שלאַקס־רעגען, דונערן, בליצען און שרפות אין לאָדזער סביבה

(2) אין די לעצטע טעג הערשט אין לאָדז אַ נוואַלדיגע היץ, וואָס איז דערגאַנגען ביז 40 גר. אויף דער זון און 36 אין שאָטען.

מאָנטאָג איז אין לאָדז פערצייכענט געוואָרען דער צרשטער פאַל היי יאָהר פון אַ זומען־שלאָג, וואָס האָט פּאַסירט מיט יצחק שניידערמאַן (וווּ־נעראַ 5).

אין אָוועגד האָט זיך דער הימעל פערכמאַ־רעט אָבער אין שטאָט גופא איז קיין רעגען נישט געפאַלען. דאַגעגען האָט אין דער נאָנצער אומ־געגענד געגאָסען אַ שלאַגס־רעגען מיט בליצען, און דונערן, וועלכע מ׳האָט געהערט אויך אין לאָדז.

אין דאָרף קאַרטשאַק הינטער כאָינאַ האָט אַ דונער געטראָפען אין אַ פויערישען הויז פון וואַי־טשעך יענדזשעיעווסקי. פון דער שרפה וואָס איז ענטשטאַנען האָט אָפּגעברענט דאָס גאַנצע הויז.

(—) אין דאָרף אושאַראָוו, ווילונער פּאָוויאַט איז נעכטען אויסגעבראָכען אַ גרויסע שרפה, וועל־כע האָט פערניכטעט עטליכע לאַגר־ווירטשאַפטען.

צוליב אַ דונער האָט זיך אָנגעצונדען דאָס הויז פון פראַנטשישעק פערטאַל, באַלד האָט זיך דאָס פייער איבערגעוואָרפען אויף נאָך עטליכע אַנדערע בינים די אַרויסגערופענע אַרומיגע פייער־לעשער־אָפּטיילונגען האָבען נישט געקענט דאָס פייער לאָקאַליזירען און עטליכע לאַגרווירטשאַפ־טען זענען פולשטענדיג פערברענט געוואָרען.

Dr. med. J. LUBICZ
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
שאָנקוויטען פון די ביינער, גלענקען, פערקריומונגען פון די פלייצעס און גלידער.
אייגענע פּראַצאַדוניע פון וועטליכע אָרטאָפּעדישע שטשעטען, אין: וקלטרקעס אויף פלאַטפוסען, קונפּ־ליכע פיס, נאַרסעפען א. ז. וו.
שפּרעכענס פון 5—7 אין צוועגד.

געהיימער בעזוך פון פראנץ יאזעף ביים טשארטקאווער רבי'ז

געוועזענער לייב-דינער פון קייזער בעשרייבט פרטים פון לעבען פון קייזער פראנץ יאזעף

אַרום דעם אַלטען פראַנץ יאָזעף האָט זיך אין פערלויף פון זיין כמעט ניינציג יאָהריגען לעבען אויסגעשפּונען אַ גאַנץ היבשער קראַנץ מיט אַלערליי לענגערעם און פאָלקס־מעשׂהלעך און וועלכע דער יורישער עולם און בעזונדערס גאַליצישע יודען האָבען געהאַט אַ גרויסען חלק.

יודען האָבען פון המיר אָן געהאַט אַ שוואַכקייט פאַר דעם אַלטען האַבסבורגער „מלך חסד", און זיי האָבען דערפאַר געלאָזט שפּילען די פאַנטאַזיע אויף אַ גרויסען אופן. מען דערצעהלט, אַז מען פראַנץ יאָזעף איז אַלט געוואָרען 70 יאָהר, האָט ער זיך אָנגעהויבען פיהלען שוואַך און האָט געציטערט, אַז אָט אָט וועלען איהם די געליבטע פעלקער זיינע צוטראָגען די גאַנצע מלוכה, האָט ער זיך בסוד אַריבערגעכאַפּט קיין טשאָרטקאָוו, צום אַלטען רבין כדי זיך צו לאָזען פון איהם בענשען.

ער האָט בעשטימט אויף יענער צייט מילנטערישע מאַנעווערעס אין גאַליציען, נישט ווייט פון דער רוסישער גרענץ, און האָט זיך אין אַ שעהנער נאַכט שטילערהייט אַרויסגענומען פונ'ם לאַגער, האָט זיך פערשטעלט פאַר אַ בעטלער און האָט געזומען וואַנדערען צו פוס קיין טשאָרטקאָוו.

ווען ער איז נאָך לאַנגע וואַנדערונגען אָנגעקומען מען צום רבי'ס הויף, האָבען איהם די גבאים און שמשים געוואָלט אַרויסטרייבען פון דאָרט, מחמת זיי האָבען נישט געקאָנט פערשטעהען, צוליב וואָס דער אַלטער גוי'אישער בעטלער, וואָס האָט נאָך דערצו געשוויגען די גאַנצע צייט און האָט נישט געוואָלט אַרויסרעדען מעהר ווי די צוויי ווערטער: „צום צריק", האָט זיך פלוצים אָנגעטשעפּעט אין זיי און האָט נישט געוואָלט אָבטרעטען.

דער רבי אָבער, וועלכער האָט באַלד דערפיהלט ווער דער אַלטער בעטלער איז, האָט איהם געהייסען היכף אַריינקומען אין זיין חדר, האָט איהם אָבגעהאַלטען דאָרט צווישען פיר אויגען גאַנצע עטליכע שעה, האָט ביי איהם געגומען די האַנד הקיעת־כף אַז ער וועט קיינמאָל נישט לאָזען טון יודען קיין שלעכטס און האָט איהם טאַקע דער מאָלס געשענקט אריכת ימים.

און דעם רבינ'ס ברכה איז אַפּנים מקוים געוואָרען. אַ סך פון זיינע נאָכהענטסטע מקורבים און קודם כל דער טראַנספּאָלנער פראַנץ פערדינאַנד, וואָס איז שוין אַליין נישט געווען קיין יונגער מאַן, און האָט שוין געבראַכט אַנצוטון ענדליך די האַבסבורגער קרון, און אויך אַביסעל בעגליקען דו „געטרייע פעלקער", האָבען שוין פשוט נישט געקאָנט זיך דערוואַרטען, ווען דער אַלטער קייזערליכער עובר־בטל'ניק וועט זיך שוין אַמאָל אָבטראָגען — אָבער פראַנץ יאָזעף האָט זיך געראַלטען עקשנות'דיג ביים טשאָרטקאָווערס ברכה און איז אַלץ געוואָרען עלטער און עלטער.

אין דער לעצטער צייט זענען אַרויס מענען פראַנץ יאָזעף'ן דריי וויכטיגע ביאָגראַפישע ביכער: פון דעם אַמעריקאַנער זשורנאַליסט באַגער'ן. פון דעם ווינער אויגיזערזשעטס־פּראָפעסאָר רעדליכ'ן (איצט אין קאַלאַמביאַ אויגיזערזיטעט), און פון דעם פראַנצער ליטעראַט טשאַפּיק'ן. אָבער קיין נער פון אָט די דריי אויטאָרען האָט נישט געטראָפען אַזוי זיכער אין סאַמע פינטעל פון פראַנץ יאָזעף'ס פערזענלעכקייט. ווי זיין לייב־קאַמערדינער קעטערל, וואָס האָט אָבגעלעבט מיט אהם צוואַמען צעהנדליגע יאָהרען.

אַלס דעם כאַראַקטעריסטישסטען שטריך פון פראַנץ יאָזעף'ס פערזענלעכקייט, בעצייכענט קעטערל זיין אַבסאָלוטע פשטות. ער איז געווען אין מיפכטען גרונד פון זיין נשמה אַ מענש פון פאָלק. וואָס אָט זיך שטענדיג געפיהלט אַסך בעסער און אומגעצוואונגענער אין דער געזעלשאַפט פון זיינע לאָקייען, הויף־שנייערס, לייב־משרתים א. אַז. וו. איידער למשל, אין דער שטייפער געזעלשאַפט פון זיין אָנגעבלאָענעם בורבסגענאָסע, ווילהעלם, וועלכען ער האָט פיינט געהאַט ווי אַ שפּי.

מען דערצעהלט וועגען דעם אַסך טשיקאַנוע עפּיזאָדע.

איינמאָל האָט פראַנץ יאָזעף בערבעטען ווילהעלמען אויף כילישעריישע מאַנעווערעס, וואָס די עסטרייכישע אַרמעע האָט אָבגעראַלטען ביי דער גאַליציש־רוסישער גרענץ. די אַרומיגע שטעטלעך און דערפער זענען נאַטירלעך געווען פול מיט יודען, און ווילהעלם האָט דערביי זיך ערלויבט אַרויסצוזאָגען די „פיינע חכמה", אַז ווען ער וואָלט דאָ מיט זיך געהאַט זיין לייב־יענער פיפקע'ן, וואָלט ער איהם אַרויסגעשיקט אויף יאַגד אַביסעל אויף די דאָזיגע חיות...

פראַנץ יאָזעף איז ביי די דאָזיגע ווערטער רויט געוואָרען פון כעס און האָט נאָך דעמזעלבען טאָג געהייסען אָבשטעלען די מאַנעווערס, כדי ער זאָל אויף אַזאַ אופן פטור ווערען פון זיין בונדעס־גנאָסע.

אַ אַנדער מאָל, ווידער, האָט דער אויפגעקומענער אימפּעראַטאָר, פערלאַנגט פראַנצויזישען קעקס (אַ סאָרט ווין) ביי די מאַנעווערס. דערויף האָט פראַנץ יאָזעף אַ זאָג געטון צו זיינע אַדיוטאַנטען: — נישׂ'קשה, ער מעג זיך אָנפּויען מיט פשוט'ן ביער, דער חזיר!

און עטליכע חדשים פאַר זיין טויט, ווען עס האָט מילהעלם האָט דערביי זיך ערלויבט אַרויסצוזאָגען די „פיינע חכמה", אַז ווען ער וואָלט דאָ מיט זיך געהאַט זיין לייב־יענער פיפקע'ן, וואָלט ער איהם אַרויסגעשיקט אויף יאַגד אַביסעל אויף די דאָזיגע חיות...

פראַנץ יאָזעף איז ביי די דאָזיגע ווערטער רויט געוואָרען פון כעס און האָט נאָך דעמזעלבען טאָג געהייסען אָבשטעלען די מאַנעווערס, כדי ער זאָל אויף אַזאַ אופן פטור ווערען פון זיין בונדעס־גנאָסע.

אַ אַנדער מאָל, ווידער, האָט דער אויפגעקומענער אימפּעראַטאָר, פערלאַנגט פראַנצויזישען קעקס (אַ סאָרט ווין) ביי די מאַנעווערס. דערויף האָט פראַנץ יאָזעף אַ זאָג געטון צו זיינע אַדיוטאַנטען: — נישׂ'קשה, ער מעג זיך אָנפּויען מיט פשוט'ן ביער, דער חזיר!

און עטליכע חדשים פאַר זיין טויט, ווען עס האָט בען אין מיען אין יאָהר 1916 אויסגעבראָכען דערשטע הונגער אונרוהען, האָט פראַנץ יאָזעף ערקלערט דעם דאַמאָלדריגען עסטרייכישען פּרעמיער קערבער'ן:

— אויב אַזוי, וועלען מיר מאַכען שלום אָהנ דער הסכמה פון דעם צעווילדעוועטען נאַר ווילהעלם.

פראַנץ יאָזעף איז נישט געווען קיין שאַרפער מוח. פראַנץ יאָזעף אָבער איז געווען שטאָלץ אויף זיין שטרענגען סאָלדאַטישען פליכט־געפיהל און אויף זיין אויסערגעוועהנליכע פּינקטליכקייט און אויסגערעכענטקייט, וועלכע זענען געגאַנגען אַזוי ווייט, אַז ער פלעגט פון אונטערוועגס רעפעשירען צו דער קייזערין און צו מאַראַם שראַט, זיין געליבטער, גענוי דעם איינגענעם נוסח, נישט איין וואָרט מעהר אָדער וועניגער:

„עס רעגענט. יאַגד גוט".

אָדער:

„מיין נייער מונדור אויסגעצייכענט. מינש אַ מיזמענט".

אָט אַזעלכע דעפעשען פלעגען בעקומען ביידע פרויען גלייך: די קייזערין און די געליבטע — כדי עס זאָל חלילה נישט צווישען זיי אַרויסקומען קיין קנאה־שנאה, און מיט דער דאָזיגער אויסגערעכענטקייט און באַלעבאַטישער פּינקטליכקייט האָט ער אָבגעלעבט זיינע יאָהרען.

אַ לאַנד פון גוטע געזעצען פאַר דער אַרימערער בעפעלקערונג

אוסטראַליען איז איצט, קען מען זאָגען, דאָס בעסטע לאַנד פאַר דער אַרימערער בעפעלקערונג. דאָרט זענען דורכגעפיהרט געוואָרען זעהר פּראָגרעסיווע געזעצען און רעפאָרמען, וועלכע זענען צו גונסטען פון די ברייטע פאָלקס־מאַסען.

פאַרהאַן פאַר דעם וויכטיגע אורזאַכען: ערסטענס, איז דאָרטען נישטאָ קיין צו גרויסער אינטערשיד צווישען פערשידענע קלאַסען; צווייטענס, איז דער גייסטיגער צישטאַנד פון די מאַסען אַ העכערער ווי אין פיל אַנדערע לענדער; דריטענס, בעלאַנגט די גרעסטע מעהרהייט פון דער בעפעלקערונג צו אַן אייגנהייטליכען פאָלק. וואָס בעשטעהט מעהרסטענס פון ענגלענדער; פ רטענס, שפּילט דאָרט אַ גרויסע פּאָליטישע ראָלע די אַרבייטער־פּאַרטיי (לייבאָר־פּאַרטיי), וועלכע האַלט אין איין קעמפען פאַר אויסבעסערונגען אין דער לאַגע פון די מאַסען.

דאָרטען איז דורכגעפיהרט געוואָרען אויף אַ ברייטען שטייגער דער סיסטעם פון פענסיעס, דאָס הייסט פון געהאַלט, וועלכען די רעגירונג צאָהלט צו געוויסע אָרימע פאַמיליעס. נישט אומויסט זאָגט מען אָזט, אַז די אויסטראַליער זענען אויף קעסט ביי דער רעגירונג פון וויגעלע ביז'ן קבר. מען גיט אַרויס אַ באַן צו אַ מוטער, וועלכע האָט קינדער און האָט נישט גענוג מיטלען צום לעבען; די רעגירונג האַלט אויס יתומים, אָדער פערנאַכלעסיגטע קינדער, אָדער קינדער פון פערשוואונדענע מענער, אָדער פון מענער, וועלכע קענען נישט אויסהאַלטען זייערע פאַמיליעס צוליב קראַנקהייט, אָדער קינדער פון מלחמה־אינוואַלידען א. ז. וו.

צווייטענס, איז ברייט אַוועקגעשטעלט די שטיצע, וואָס די רעגירונג גיט צו די עלטערע מענשען. יעדער מאַן, וועלכער דערגרייכט די עלטער פון 65 יאָהר, און יעדע פרוי, וועלכע איז עלטער פון 60 יאָהר, קען בעקומען פון דער רעגירונג אַ וועכענטליכע פענסיע פון פינף דאָלאַר אַ וואָך, אויב זיי האָבען נישט קיין בעשטימטע אייגענטום אָדער איינקומען.

אין אַלע לענדער געפינען זיך אין שווערע אומשטענדען די אָרימע מוטערס, וועלכע געבוירען אַ קינד און קענען נישט אַ געוויסע צייט אויפפּאַסען אויף זייערע איבעריגע קינדער. אין אויסטראַליען איז די לאַגע פון אַזאַ מוטער פערבעסערט דערמיט וואָס מען גיט איהר אַרויס אַ באַן פון 25 דאָלאַר אַרויסצוהעלפען איהר אין דער נויט. יעדער שפּיטאַל וועט אַריינגעהמען אַ קינדבעטערין מיט צופרידענהייט, ווייל מען איז זיכער, אַז זי וועט יעדענפאַלס קענען בעצאָהלען פאַר'ן קינדבעט.

בעזונדער ברייט איז אַוועקגעשטעלט די שטיצע צו יתומים און צו קינדער, וועלכע ווערען פצרנאַכלעסיגט פון זייערע עלטערן. יעדע אלמנה, יעדע פערלאָזענע פרוי, אָדער יעדע פרוי פון אַ שכור אָדער פון אַ פערברעכער קען זיך ווענדען צו דער רעגירונג מיט אַ פאָדערונג מען זאָל איהר שטיצען מיט אַ בעשטימטען באַן, כדי אויסצוהאַלטען די קינדער. דאָס זעלבע קען אויך טון אַן אונפערהייראַטע פרוי, ווען זי האָט אַן אונגעזעצליך קינד: זי קען עס איבערגעבען פריי צו דער רעגירונג, וועלכע נעהמט איבער די ערציהונג פון קינד.

אין פאַל, ווען אַ מאַן פערלאָזט זיין פאַמיליע, קען זיך די פרוי ווענדען צו דער רעגירונג נאָך שטיצע, און די רעגירונג גיט אַרויס אַ בעשטימטען געהאַלט פאַר יעדען קינד בעזונדער.

עס איז אַ לאַנד, וואו עס פיהלט זיך שטאַרק די זאָרגפולע בעציהונג פון דער רעגירונג צו יענע בירגער, וועלכע פאַלען צו לאַסט אויף דער געזעלשאַפט געגען זייער אייגענעם ווילען.

פון וואַנען אָבער נעהמט די מלוכה די מיטלען אויסצוהאַלטען אַזוי פיל מענשען?

דער ענטפער אויף דעם איז אַ גאַנץ איינפאַכער: זי לעגט אַרויף גרויסע שטייערען אויף דער בעפעלקערונג. דער עולם איז גרייט צו צאָהלען, ווייל ער זעהט דעם פּראַקטישען נוצען, וואָס די שטייערען ברענגען. עס געהט דאָך אַוועק אויף וואוילטעטיגע צוועקען.

די געגנער פון אַזאַ סיסטעם ווייזען אָן פערשידענע פאַלשקייטען און שווינדלערייען, וועלכע ווערען אָפט בעגאַנגען פון אונטהרליכע מענשען. עס געפינען זיך אַ היבש ביסעל בעלנים צו כאַפּען אַ פּאָר אומזיס ע דאָלאַר פון דער רעגירונג. מען טוט אָפט מאָל נישט זעהר קיין עהרליכע זאַכען אָבי אַרויסצופּאָמפּען אָדער אַרויסצוזאָגען דעם באַן אָדער די פענסיע, וועלכע מען האָט נישט פערדינט.

אָבער דאָס איז אַן אונפערמיידליכע זאַך דאָרט, וואו די בעפעלקערונג איז נאָך נישט גענוג מאָראַליש ערצויגען און נישט גענוג געביל־דעט און בעוואוסטזיניג צו פערשטעהען די פליכטען און רעכט פון אַ בירגער אין אַ דעמאָקראַטישען לאַנד. עס דאַרף נעהמען יאָהרען פון אויפקלעהרונג און ערציהונג מ'ן זאָל זיך קענען בעפרייען פון אַזעלכע מיאוס'ע זיסען.

אַן אמת'ע דעמאָקראַטיע פאָדערט פאַר זיך אַן ענטוויקעלטען און עהרליכען בירגער. מיט אונוויסענדע און אונקולטורעלע בירגער, וועלכע זענען נישט גענוג ערצויגען סיי פּאָליטיש סיי מאָראַליש, קען מען קיין אמת'ע דעמאָקראַטישע אָרדנונג נישט אויפבויען.

די אַלע פעהלערען וועלכע מען געפינט אין די פראָגרעסיווע רעפאָרמען פון אויסטראַליען קומען אַרויס נישט פון דעם, וואָס די רעפאָרמען אַליין זענען שלעכט, נאָר פון דעם, וואָס די בעפעלקערונג איז נאָך נישט גענוג דערוואַקסען.

גאַלדענע גליקען

(84) (ראָמאַן)

— אויב דער לאָרד לאָמערספּילד האָט אַ־ך אַלץ דערצעהלט, וועט אפשר בעסער זיין, אַז איהר זאָלט מיר שטעלען פראַגען און איך וועל ענטפערען.

ער האָט זיך אַרויסגעזעצט אויפ'ן טיש, און אַ שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ אויף ניין.

— ניין, מיסטער בערמאַן! אויב איהר האָט גאָרנישט דאַגעגען, וואָלט איך נערן אויסגעהערט אייער דערצעהלונג פון אייך גופא. לאָמערספּילדען האָט דערצוינען די פאַליטיק, און נישט די געזעצען, און פינקטליכקייט מיט געוויסענהאַפטקייט געהערען נישט צו זיינע מידות.

דערמאָנענדיג זיך אין לאָמערספּילד'ס מיינונג וועגען גאַרדאָגען, האָב איך נישט־ווילענדיג אַ שמייכעל געטון.

— גוט! — האָב איך געזאָגט, און נישט אַסאָ־ענדיג קיין איבעריגע רייד, האָב איך ווידער־אַמאָל דערצעהלט די גאַנצע געשיכטע, אַרויסלאָזענדיג פון איהר די פרסים, וואָס האָבען געהאַט אַ דירעקטע שייכות מיט לאָמערספּילד'ן.

מיין נאָסס האָט זיך קאַלטבלוטיג צוגעהערט, אַרויפגענעדיג דעם קאָפּ אין אַ זייט, און פון־צייכענענדיג פון צייט צו צייט עפּיס אויף אַ שטיקעל פּאַפּיר.

איינעם אָדער צוויי מאָל האָט ער מיך אויבערגעריסען און געשטעלט קורצע פראַגען, וואָס עס האָט עדות געזאָגט, אַז ער בעציהט זיך זעהר אויפמערקזאַם צו מיין דערציילען.

ווען איך האָב געענדיגט, איז ער אויפגעשטאַנען, זיך עטליכע מאָל אַדורכשפּאַצירט אויבערן קעמערל, זיך אַראָפּגעלאָזט אויפ'ן שטול, אין זיך פערטראַכטערהייד פערקוקט אויפ'ן באָדען.

איך האָב דערפיהלט, אַז ער האַלט מיין גאַנצע געשיכטע, וואָס איך האָב אָקאָרשט אויפריכטיג דערצעהלט — פאַר אַ קאַלאַסאַלען ליגען, אָנגעפּראָפּט מיט מיינעם אייגענעם, אָבער גלייכצייטיג, פאַר צו נאַאיוו, כדי צו בויען אויף איהר די פערטיידיגונג.

ער האָט שנעל אַדורכגעקוקט די נאָטיצען, וואָס ער האָט פריהער געמאַכט, צונויפגעלייגט דאָס פּאַפּירל, און בעהאַלטען אין טאַש.

— איך מיין, איהר פערשטעהט ה' בערמאַן — האָט ער פּאַמעליך געזאָגט, אַז מאָרגען וועט איהר זיין דער בעריהמטסטער מענש אין ענגלאַנד?

— ליידער, מוז אַ מענש תמיד פערגאַנוואָרטליך זיין פאַר זיינע טאַטען — האָב איך זיך מודה געווען מיט פערדרוס.

— פערקעהרט! — האָט ער נעענטפערט מיט אַ־פרוקענעם שמייכעל — אויב מ'זאָל די צייטונגען אויף אַ ריכטיגען וועג, קען דער רעש ברענגען אַ געוויסען נוצען. דאָס דרוקען פון אייערע „זכרונות" קען אייך ברענגען אַ קאַפּיטאַל. איך האָב אָבער עפּיס אַנדערש אין זינען: מאָרגען וועלען זיך אַלע רעפּאָרטערען פון ענגלאַנד אָנהויבען צו נישטערען אין אייער פערגאַנגענהייט, און איבערמאָרגען וועט דעם עולם לייענער גענוי ווערען בעקאַנט אַלץ, וואָס איהר האָט אָפּגעטון אין די לעצטע פיער חדשים. מען וועט עס אַ בערגעבען מיט אַזעלכע פרטים, אַז די איהר וועלען זיך אייך שטעלען קאַפּויר.

זאָגענדיג דאָס, האָט ער מיך נייגעריג בעטראַכט פון הינטער די האַלב אַראָפּגעלאָזטע ברעמען אַפּויר.

איך האָב אַ ציה געטון מיט די פּלייצעס.

— זיי וועלען איינגעפינען, אַז מיין פערגאַנגענהייט איז געווען זעהר גרוי און לאַנגוויליג.

ער האָט געענטפערט:

— אויב דאָס, וואָס איהר דערצעהלט, איז אמת, דראָהט אייך, פערשטעהט זיך, נישט קיין גוויסע געפאַהר. אָנהויבען כאָטש דערפון, אַז דאָס עדות זאָגען פון אייער פריינד לאָגען איז שוין אַליין אַ געניגענדער אַליבי. פון דער אַנדער זייט, רעכען איך, אַז דערשלאָגען זיך דאָס איבעריסען פון דער אויספאָרשונג, און בעפריי־ען אייך פון פראָצעס, וועט זיך נישט איינגעבען. אייער געשיכטע איז צו פאַנטאַסטיש, כדי דער אויספאָרשונגס־ריכטער זאָל זי קאָנען, הי געהעריג פערדייען.

— מילא, — האָב איך מרה שחורה'דיג געענטפערט — אויב מ'וויל מיך איבערגעבען צום געריכט, זאָל מען איבערגעבען. איך קאָן דערויף זיך נישט העלפען מיט גאָרנישט.

גאַרדאָן האָט מיסטיהלענדיג אַ שאָקעל געקעל געטון מיט'ן קאָפּ.

— איך וועל זיך באַלד בעקענען מיט די מאַטעריאַלען, וואָס פּאָליצי האָט צוזאַמענגעקליבען, און דאַן איינגאַנצען בעקומען אַ שטיקעל פאָרשטעלונג וועגען דעם גאַנצען ענין. איך האָף, אַז אויב מ'וועט דאַרפען, וועט נישט שווער זיין אַרויסרופען די מיס סאָלאַנער אָדער דעם מיסטער לאָזאַן?

— ס'איז אַ גאַנץ משוט'ער ענין: לאָזאַן וואוינט ביי מיר, ד. ה. אין נאַטאַנס הויז, און אויף איהם גיט אַכטונג אַ פּאָליציאַנט. איך בין זיכער, אַז היינט נאָך וועט ער מיך בעזוכען. מיס סאָלאַנג וואוינט ביי'ם מיסטער הענרי טרייגאָט; איך וואָלט אָבער נישט געוואָלט, אַז איהר נאָמען זאָל דערמאָנט ווערען אין שייכות מיט מיין ענין.

ער האָט קיין אַכט נישט געלעגט אויף מיינע לעצטע ווערטער.

— שיקט לאָזאַן'ען צו מיר תיכף, ווי ער וועט קומען. דאָס ערשטע, וואָס מען דאַרף מאַכען איז בעמיהען זיך ווענען אַ בעפעהל צו אַרעסטירען גוארעס'ן מיט זיין חבריא. דערנאָך דאַרף מען אויפזוכען מילאַרד'ן, אויב ער לעבט. זיין עדות־זאָגען וואָלט פאַר אונז געווען זעהר וויכטיג.

(פאָרטזעטצונג פאָלגט).

פערהיטען פון פערגיפטען אין ביאלאגישע פילטערס

(מ) די לעצטע צייטען חודש זיך איבער אָפטער די פאַלען פון פערוויסען זיך מיט גאַזען בעת׳ן ריינינען די ביאָלאָגישע פילטערן, רער מאַגיסטראַט איז דעריבער מודיע, אַז פאַר׳ן אַראָפּלאָזען זיך איז פילטער, טו׳ דער פיכער זיך געעפענט לכל הפחות 3 שעה. ס׳דאַרף דאָרט אַריינגעגאָסען ווערען פריישער קאַלך: דער מאָך לאָזט זיך אַהין אַראָפּ דאַרף זיין אַרומגעבונדען מיט אַ שטריק איבער׳ן בוך, פרי בעה אַ געפאַהר, זאָל מען איהם גלייך קענען אַרויסציהען, דריי טאָג פאַר׳ן ריינינען דעם פילטער דאַרף מען וועגען דעם מודיע זיין די פּוי־אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט.

קוימען, הערער דראָהען מיט אַ שטרייק

(ב) די קוימענקערער־אַרבייטער האָבען זיך געווענדעט צום פעראיין פון די קאָמונאַלע אָנגעשטעלטע, אַז ער זאָל אינטערוועגירען ביי די מייסטער, וועלכע היטען נישט אָפּ דעם אָפּמאַך, וואָס זיי האָבען געמאַכט ביים לי קווידירען דעם שטרייק. די מייסטער האָבען אָבער נישט געענדערט זייער האַלטונג. נעכטען האָט דער פעראיין בעשלאָסען צו געבען די מייסטערס אַ טערמין ביז׳ן 25. ה.ה. אויב זיי וועלען נישט אויספיהרען דעם אָפּמאַך, וועלען די אַרבייטער פערשטרייקען.

רויב־אנפאל אין אוואוינונג

(–) נעכטען ביינאַכט זענען אין דער וואוינונג פון וואַלטער (צימער־גאַס 9) אַריינגעקומען עטליכע פערזאָן און האָבען פערלאַנגט, אַז מ׳זאָל זיי אַרויסגעבען דאָס מזומן געלד. פרוי וואַלטער האָט זיך איבערגעשראָקען און גע׳חלש׳ט. די אַנפאַלער האָבען זיך איבערגעשראָקען אין זענען ענטלאָפען, פערכאַפּענדיג 70 זל.

פּאָליציי פיהרט אַן׳יוסקאַ שונג.

ארעסטירט א באנדיט

(–) נעכטען ביינאַכט האָט די פּאָליציי ווייטער דורכגעפיהרט אַן׳אָבלאַווע אין לאַסקער און וויעלונער קרייזען.

בעת׳ן פערפאָלגען דעם צווייטען באַנדיט, וואָס האָט איבערגעלאָזט זיין פערוואונדעטען חבר, איז געקומען צו אַ שיסעריי. דער באַנדיט האָט זעהט אויס נישט געקענט געפונען זיינע חברים און אַרומגעבלאָנדזשעט אין וואַלד. די פּאָליציי האָט איהם אָבער נאָכגעשפּירט און אַרעסטירט.

בעת דער אויספאָרשונג האָט ער זיך מודה געווען, אַז ער האָט אַנטיילגענומען אין דעם אָנפאַל אויף דער פּלעבאַניע אין וויגעלזשאָוו.

פון געריכט

אַ פאַלשער וועקסעל

(2) אין סעפּטעמבער 1927 האָט משה גערשאָן געקויפט אין דער פירמע גינזבורג, פּיעטריקאָווער 34 סחורה און בעצאָהלט מיט וועקסלען אויף 700 זל. די וועקסלען זענען נישט געצאָהלט געוואָרען און טערמין און ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די אויסשטעלער זענען פיקטיוו, און וואוינען גאָרנישט דאָרט, מאַז ס׳איז אָנגעגעבען געוואָרען אויף די וועקסלען. גינזבורג האָט דעם ענין איבערגעגעבען אין געריכט. נעכטען איז אין קרייז־געריכט פאַר געקומען דער פּראָצעס געגען גערשאָן. דער בעשולדיגטער האָט זיך פערטיידיגט דערמיט וואָס אין די סחורישע קרייזען פיהרט מען זיך אַזוי. דאָס געריכט האָט דעם אָנגעקלאָגטען פערמשפּט אויף 3 חדשים טורמע.

(2) נעכטען איז צוריקגעקומען פון אורלויב דער וויצע־פּרעזעס פון קרייז־געריכט, ריכטער קאַרווין־קאַראַטקעוויטש.

כ׳ תמוז — 25־טער יאהרצייט פון ד״ר טעאָדאָר הערצל

דעם קומענדיגען זונטאָג, ווערט 25 יאָהר זייט עס איז געשטאָרבען דער שעפער פון פּאָליטישען ציוניזם, ד״ר טעאָדאָר הערצל ז״ל.

דער דאָזיגער יאָהרצייט ווערט בפרט הייליאָהר אומעטום געפייערט אַלס אַ נאַציאָנאַלער געדענק־טאָג. אויך די לאָדזער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע האָט בעשלאָסען איינצאָרדנען צום אָנדענקען פון גרויסען ציוניסטישען פיהרער אַ גאַנצע רייה טרויער־פייערנגען: שבת אין דער פריה וועט פאַרקומען אַ פייערליכער הזכרה אין דער ציוניסטישער שוהל „אהל יעקב״ מיט דער בעטייליגונג פון חזן מיט׳ן כאָר ווי אויך פון מסיף פון דער שוהל ה׳ א. לובאַשיצקי. גלייכצייטיג וועלען אויך פאַרקומען הוכיות אין די אַנדערע שוהלען.

זונטאָג פריה וועט פאַרקומען אַ פייערליכער הזכרה אין דער סינאַגאָגע אויף אַל. קאַשטשושקאָ מאַנטאָג אָוועגד ווערט איינגעאָרדענט אַ פייערליכע טרויער־פערזאַמלונג אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (צעגעלניאַנא 4).

ביי די „ווילנער״

נעכטען האָבען די „ווילנער״ אין שטעטישען טעאַטער אויפגעפיהרט זייער צווייטע פּרעמיערע „דער זינגער פון זיין טרויער״ (יאָשקע מוזיקאַנט) פון אָסיפּ דימאָוו.

דאָס שטיק איז געשפּילט געוואָרען גראָטעסק און האָט זעהר אויסגענומען ביים עולם מיט דער פאַרבענרייכקייט און פרישקייט.

היינט ווערט די פּיעסע געשפּילט צום צווייטען מאָל.

נעכטיגע רינג־האַמפּעז איז צירק

נעכטען איז אין דער ערשטער פאַר געפיהרט געוואָרען אַ באָקס־קאַמף צווישען שטיבאָר און אַרלאָוו, וועלכער ווערט בעזיגט דורך שטיבאָר׳ן. אין דער צווייטער פאַר האָבען געקעמפט זעליג פּאַשאָף מיט׳ן אַמעריקאַנער הערקולעס באַן־סאַמסאָן די איבערגעוויכט האָט די גאַנצע צייט פּאַשאָף. דער קאַמף בלייבט אָבער אָהן רעזולטאַט. דער קאַמף פון האָלענדישען אַנלעט מיט׳ן נייעם רינג־קאַמפּער מיכאַעליס פערענדיגט זיך באַלד אין דער ערשטער מינוט מיט אַ זיג פון מיכאַעליס׳ן. די סענסאַציע פון נעכטיגען אָוונד איז געווען דער קאַמף קאַרש געגען שטעקער׳ן. קאַרש באַנוצט זיך ווי תמיד מיט ניט־דערלויבטע גריפען, אָבער שטעקער קעמפט דערפאַר אויסגעהאַלטען אין דער 29 מינוט ווערט קאַרש געצוואונגען צו קאַפּיטולאַציע.

ראַדיאָ־פּראָגראַם

מיטוואָך, 24 יולי

12.05 וואַרשאַ: קאָנצערט פון גראַמאָפאָן־מוזיק. 16.40 וואַרשאַ: קאָנצערט פון גראַמאָפאָן־מוזיק. 17.20 ווילנאַ: „אַלוויטיגע אָנווענדונג פון מליהען אין פּוילען״, רעפ. פון דיר. ראָמער. 20.05 קראַקאַ: „דאָס בריטישע מוזעאום פון נאַטור־געשיכטע״, רעפ. פון בראָפ. מיכאַל שעדלעצקי. 20.05 קאַטאָוויץ: „פון שלעזיענס פערגאַנגענהייט״, רעפ. פון ר. סומאָווסקי. 20.30 וואַרשאַ: סאָליסטען־קאָנצערט. 21.30 קראַקאַ: ליטעראַרישע אוידיציע. 22.05 וואַרשאַ: קאָמוניקאַט פון פ. אַ. ט. 22.45 וואַרשאַ: טאַנץ־מוזיק.

19.05 פּראָג: קאָנצערט פון דער שטעטישער פילהאַרמאָניע. 20.00 מינכען: „מדיי״, אָפּערעטקע פון שטאָלץ. 20.5 שכוסגערט: אייסלער־אָוועגד. 20.20 צירין: „די גלויביגער״, טראַגיקאָמעדיע פון סטרינדבערג. 22.35 לאָנדאָן: מידעל־קאָנצערט פון האַראַל פּיהוסס.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים־ספּעציאַליסטען

זאַוואָדזקאַ 1.

נאָר פאַר ווענערישע הויט־קראַנקה. אין מענער־שוועכע אַנשליזען פון בלוט און אויסשלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אָוראַלאַנישע און נערוועז־קראַנקהייטען. קוואַרץ־לאַמפּ. עלעקטרישער הייל־קאַבינעט קאַסמעטיק.

-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוונד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 8 נאָכמ.
נעמען־אָן אַ פרוי־דאָקטאָר נור קינדער און פרויען
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— צעזונדער וואַרטע־צימער פאַר פרויען. —

וויזים ב׳ זל.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבינעט.
בושעזשינער 11, טעלעפאָן 37־63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד״ר אימיך נאָז, האַלז, אויערן קר.	4½—3½
ד״ר סערשנער קינדער־קראַנקה.	11-9 4½-3
ד״ר שיפּמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	2—12
ד״ר רוביטש הויט און געשלעכט־קר.	1½—12½
ד״ר שמירנעלד נערוען און גמטיבע קר.	2—1
ד״ר גאַרדבלאַט אויגען־קראַנקה.	1½—12½
ד״ר הויים כירורגישע קראַנקהייטען	3—2
ד״ר שמערלאַוופּקי פרויען־און געבורט־הילף	4½—3½

פּסיכאָ־טעראַפּיע, שפּראַך־שטאָרונגען ווי שמעלען א.א. ווי משקען־שמעלען, קינסטליכע בערג־זון־בעשטראַלונג, אינשפּריצונגען, מסטשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציע. אויף פערלאַנג ווייזען און שטאָם. אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען שלעכט שרט אַנאַליזען, אויך פלעכטע און בלוט

אימפּופּען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע אין געפעלנע בעהאַנדלונג

א רענטגען־אינסטיטוט.

ד״ר לאַזשינסקי סטאָראָפּאָלסקאַ
צשהן־שרעט 10—1 3—6
קינסטליכע צעהן, קראָנען, מאָסטען א. ז. ו.

די לעטשניצע אין אויך מעמי זונטאָג

א קאַמאַשען־שטעפּער (נייער)
ווערט געזוכט
ביי האַפענבערג
וואָלטשאַנסקאַ 159

א צימער
אויף אַ געשעפט, אויך פאַר אַ פּראַצאָווניע, צוועגנטעל צו וואוינען אויף מאָנאַטליך צו פערמיטען.
Piotrkowska 79 m.11

א לערן־יונגעל
צו וואָלענע הענדשקעס
ווערט געזוכט.
צו ערפאַהרען
פּיעטריקאָווער 58
ביי י. בערקאָן.

אַנ׳ערשטקלאַסיגע בעקעריי
מיט 2 אויוועס און אַלע בעקוועמליכקייטען אין בעסטען צענטרום פון שטאָט איז פון זאָפאָרט אַוועקצוגעבען.
צו ערפאַהרען אין אָרט.

Dr. med. H. LAJCHTER
צאַהן־כירורג
דזיאָסניע, קין, נימען, און צונג־קראַנקהייטען.
Konstantynowska 9.
telefon 49-66
od 1½—5 po pol. 4604

Dr. med. L. Pikielny
אַרצט
ספּעציאַל אַרצט פאַר נערוען־קראַנקהייטען · קינדער
NAWROTS
tel. 19-90
עמפּפאַנגען פון 4–7 אָוונד
נעמט אויך אָן אין דער „Zdrowie״, נאָרוויעצקע 3 פון 12½ ביז 2 אויינער נאַכט

Dr. med. W. EYCHNER
גינעקאָלאָג־אַקושער
זגערזשעער 11.
טעל 34-72
נעמט אָן פון 6–8 אָוונד

ווי לאַנג נאָך וועט איהר אַזוי ליידע
פון שווייס פון די פיס און פון שלעכטן ריח
נוצט נאָר דעם בעוואוסטען „ראַדיקאַל״ פּרייז 30 גר.
און אויך אַ גוט מיטעל צו וואַנצען צו בעקומען נאָר מיט צמטונגס־פּערקויפער נאַלרבערג, פּיעטריקאָווער 21.

פענסיאָנאַט „זאַקאָפּיאַנקאַ״
פייערמאַן, איז קאַמינסק
עקזיסטירט שוין 11 יאָהר, האָט זיך הייליאָהר איבערגעטראָגען פון דער ווילע „ראַזאַליע״ אין אייגען פּראַכטפולאייגענעריכטעטע ווילע מיט אַלע נויטיגע בעקוועמליכקייטען. מעבלירטע זוניגע צימערן, טרוקענער גרויסער וואַלד, 5 מינוט פון דער באַהן־סטאַציע. געשמאַקע שפּייזען.
עס ווערען אויך פערדינגען וואוינונגען אָהן בעקעסטיגונג.
די ווילע איז קאַנאַליזירט, פערהאַן אויך באַדע־צימערן.
צוגעזונדליכע פרייזען!
„זאַקאָפּיאַנקאַ״ געפינט זיך אין שענסטער געגענד פון קאַמינסק.
אַדרעס: **Pensjonat Fajermana, st. Kamińsk**
poczta Wojciechów.

צו אונזערע ווירטינס!
אייערע וועש ווערט בלענדענד ווייס, אויב איהר וועט שטענדיג בענוצען האַפּמאַנס רייז־שטערקע און גלאַנץ־שטערקע. איבעראַל צו בעקומען. אַליינפערקויף
F. GLUGLA, Południowa 28, telefon 15-32

צו שלייפען
פון ראַזיר־זשילעטקעס, ראַזיר מעסער (בריטוועס) ווי אויך אַלערליי מאַניקיר־שערען און שטאָהל־וואַרען נעהמט אָן
Ed. SALOMON, 26 Zamenhofa 26
שנעלע, בילליגע און רעיעלע אויספיהרונג.

קנה חכמה קנה בינה
ואל תט מאמרי פי
אַז די דאָרפסס ערלעדיגען סאַנדאַוועז זאָלסט די גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ
17 פּיעטריקאָווער 17
52 זאַכאַדניא 52
אַז תלך לבטח דרכך
ווייל אין ביוראָ ביי ה׳ מאַנעלאַ ווערט געוויסענהאַפט ערלעדיגט און געשריבען אַלע סאַנדאַוועז זאַכען, בימעס, קלעזוזלעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילן, קאַרנע און ציוויל אַפּלאַציעס, אַדוואָקאַטיעס, אינסערציזעס, ספּעציאַליסט פון שותפות־אַקטען, איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
מיט אַכטונג
י. מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17
דורכגאַנג זאַכאַדניק 52.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY
WodnyRynek(róg Rokicińskiej)tel.18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.
Dla dorosłych:
TAJNY KURJER
dramat osnuty na tle powieści S. Trendhala „Rouge et Noir“ W rolach głównych
Lil Dagover, Agnes Petersen i Iwan Mozżuchin
Dla młodzieży:
ŻELAZNY CZŁOWIEK
dramat sportowy w 12 aktach.
W rolach głównych:
Luciano Albertini i Joe Bonomo.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
אין ערצטליך־דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד״ר רשקאָווסקי נאָז האַלז, אויערן קר.	10—11 5—6 7—8
ד״ר ריזשאַנער הויט און נעשל 4 פּס קר.	10—11 3—1
ד״ר נאָלדשטיין־ אויגען־קראַנקהייטען פעלטש	2—1 6—7
ד״ר יוסטמאַן נערוען קראַנקהייטען	12—2 חש שב.
ד״ר רעזענצווייג עינדער־קראַנקהייטען	12-10 5-4
ד״ר פּאַפּיערני פרויען און געבורט־הילף	1-11½ 6-5
ד״ר קאַנטאָר כירורגישע־קראַנקהייטען	5-4 חש. 1—3
ד״ר ווייגבערג אויג. חערץ לונגען־קר.	12—1, 7—8
ד״ר סטופּעל רענטגען	10—12 6—4
א. נראָזשנטשיק צאַהן־שרעט	7—8
נ. ראָזעס צאַהן־שרעט	8—9

צאַהן־טעכנד האַלונג, בעליי מזונגען, קראָנען, מסטען א.א.ו. בעי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
א רענטגען־אינסטיטוט
האַלונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פאַרך) פיס רענטגענשטראַלען, פאַר בעשטראַלונג און דורכלייכטונגען, קוטערן־לעמפּ, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, שלעגליכע מאַסאַזשען. אַ קורס פאַר שטאַמלער.
אויפגענומען נעגן שעדלעך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.
די לעטשניצע אין אויך אָפען זונטאָג.
וויזיט אין דער שטאָט.
ערצט.־קאָסמעטיש. גאַבינעט
פרל. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5–7 אָוונד

אַנאָנסען־פּריין
פאַר מעטסט—18 גר. אין מעטסט—40 . נאָך מעטסט—12 . אין דער זייט 8 שפּאַלטען . 4 . . . 60— . . . 18— . . . 8 .
פאַר אַ פּילעטער־שורה: אין דער מיטן אַמטראַגען אַ הייבע אויף דער מעטרופּאָליס מיט מעטראָפּאָליס די אַדמיניסטראַציע איז אָטען ביי אָן בייגאַכט.

אַבאָנאַמענט־פּריין:
אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אַמטראָגען אַ הייבע אויף דער פּאָסטן — 6 זל אַ חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאַר׳ן אינהאַלט און סערמיקען די אַנאָנסען איז דער מערלעך נישט פאַרענטפערלעך די אַדמיניסטראַציע איז אָטען ביי אָן בייגאַכט.

מעטראָפּאָליס 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“ Spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk „Najer Folksblat“ Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.